

W numerze m.in.:

- o *Rok 2003 Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych*
- o *Biblioteki w społeczeństwie informacyjnym*
- o *Stanisław Wasylewski*
- patron Biblioteki Publicznej w Namysłowie
- o *Ryszard Kowal - artysta plastyk*

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Opatoku
CZYTELNIA

Pomagamy sobie w pracy

opolski kwartalnik
informacyjno-metodyczny

1/2003

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smólki
w Opolu

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Opolu
CZYTELNIA

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLVIII

Nr 1

Opole 2003

Zespół redakcyjny:

**Małgorzata Bartoszewska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska**

ISSN 1427-8936

**Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 20
Tel.red. 077/453-64-74**

**Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 170 egz.**

Spis treści

Anna Śliwińska

Rok 2003 Europejskim Rokiem
Osób Niepełnosprawnych 5

Regina Kapalka

Ryszard Kowal – artysta plastyk (1934-2002) 26

Aleksandra Paniewska

Biblioteki w społeczeństwie informacyjnym 38

Henryk Ostrowski

Stanisław Wasylewski
– patron Biblioteki Publicznej w Namysłowie 44

Bogusława Mudry

Wakacyjne wspomnienia 50

Karolina Turkiewicz-Suchanowska

Spotkania z poezją 52

Aleksandra Paniewska

Warto poszukać w Internecie 54

JUBILEUSZ 10-LECIA

**Biblioteki Austriackiej – Österreich-Bibliothek
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu 57**

Monika Wójcik-Bednarz

Działalność Biblioteki Austriackiej w Opolu
w latach 1993-2000 i jej rola w nauczaniu
i popularyzacji języka i kultury niemieckiej i austriackiej 58

Bernadeta Sturzbecher

Działalność Biblioteki Austriackiej
jako centrum kultury i edukacji 67

KONFERENCJE * SPOTKANIA

Alicja Bujak

Konferencja „Standaryzacja kosztów
w bibliotekach publicznych 70

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

propozycje do księgozbioru
podręcznego, oprac. Hanna Jamry 72

KRONIKA WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ SPOŁECZNO-KULTURALNYCH OPOLSZCZYZNY

(lipiec – grudzień 2002 r.), oprac. Violetta Łabędzka 79

WKŁADKA

Irena Jurgielewiczowa – konkurs, oprac. Violetta Łabędzka

Anna Śliwińska

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

Nie mogę / mogę

*Nie mogę chodzić, nie mogę trzymać, nie mogę dotknąć,
nie mogę udźwignąć,*

Nie mogę mówić, chociaż widzę, mogę czuć, mogę poznawać.

Mogę myśleć, mogę marzyć, mogę pożądać, mogę krzyczeć...

*Mogę krzyczeć! Mogę dawać znaki! Mogę czekać... mieć
nadzieję,*

Mogę dawać znaki, mogę działać, mogę tworzyć, mogę istnieć.

NIE MOGĘ CZEKAĆ !

(D.M.Bayer)

***Rok 2003 Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych
(European Year of People with Disability)***

Inicjatywa podjęta przez Radę Europy ma na celu podniesienie publicznej świadomości o prawach osób niepełnosprawnych, o pozytywnym wkładzie, jaki wnoszą te osoby w życie społeczeństw, a także o problemach, na które napotykają z powodu swojej niepełnosprawności oraz różnych form dyskryminacji, na jakie są narażone.

W Polsce patronat nad obchodami Roku Osób Niepełnosprawnych objął Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski, a koordynację działań powierzono powołanemu Komitetowi Honorowemu Obchodów Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych 2003 w Polsce.

Oficjalna kampania społeczna pod hasłem „Czy naprawdę jesteście inni?” będzie obecna przez cały 2003 rok w telewizji, na billboardach i w prasie.

Według danych WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) 7-10 % wszystkich ludzi na świecie – blisko 500 mln – to osoby niepełno-

sprawne. W Polsce ocenia się ich liczbę na ponad 5,4 miliona. W literaturze występuje wiele różnych definicji osoby niepełnosprawnej. Jedna z nich mówi:

„Osoba niepełnosprawna to taka, która na skutek ograniczeń pod względem fizycznym (motorycznym, sensorycznym), somatycznym lub psychicznym ma znaczne trudności w wywiązywaniu się z zadań jakie stawia przed nią życie codzienne, szkoła, praca zawodowa i czas wolny.”¹

Trudności te, powodujące poczucie izolacji i zagrożenia bytu są zmniejszane lub likwidowane m.in. poprzez rehabilitację, kształcenie ogólne, zawodowe i zaspokajanie tzw. potrzeb wyższych, potrzeb intelektualnych i estetycznych, a także rekreacyjnych.

Coraz więcej osób niepełnosprawnych walczy o równoprawne miejsce w świecie ludzi zdrowych. Coraz głośniej nawołują do podmiotowego traktowania, respektowania ich praw i realizowania potrzeb. Tak jak wszyscy mają niezbywalne prawo do samorealizacji, pełnego wykorzystania własnych talentów, zdolności, możliwości czy ograniczeń.

Zestawienie bibliograficzne, które Państwu prezentujemy przedstawia wybór publikacji podejmujących problem obecności osób niepełnosprawnych w kulturze i sporcie. Wejście osób niepełnosprawnych w magiczny krąg sztuki czy sportu staje się sposobem na życie, a odnalezienie się w swojej twórczości czy osiągnięciach sportowych ma szczególne znaczenie psychoterapeutyczne w wymiarze indywidualnym i społecznym. Jest swoistym ekwiwalentem za trud pokonywania niepełnosprawności.

¹ A. Hulek: Człowiek niepełnosprawny w społeczeństwie, Warszawa 1986, s. 18

Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w kulturze

(wybór literatury)

książki

1. Biblioteka otwarta dla czytelników niepełnosprawnych : materiały z Konferencji Grudzień 2001 - Warszawa 2002. - Warszawa : Stow. Bibliotekarzy Polskich, 2002. - 128 s.
sygn. IM 3144
2. Biblioterapia : teoria i praktyka : poradnik / Irena Borecka. - Warszawa : Stow. Bibliotekarzy Polskich, 2001. - 143 s.
sygn. IM 3119
3. Biblioterapia i czytelnictwo w środowisku osób niepełnosprawnych : zbiór studiów / pod red. Bronisławy Woźniczki-Paruzel. - Toruń : Wydaw. Uniw. Mikołaja Kopernika, 2001. - 125 s.
4. Dlaczego tworzę. - Kraków : Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych, 2001. - 200 s.
Zawiera materiały konferencyjne sesji naukowej VI Międzynarodowego Biennale Sztuk Plastycznych Osób Niepełnosprawnych - Kraków 2000
5. Granice : pamiętnik Pracowni Rozwijania Twórczości Osób Niepełnosprawnych / red. Andrzej Wojciechowski. - Toruń : Wydaw. Uniw. Mikołaja Kopernika, 1995. - 139 s.
wyd. 2. - 1998
6. Malarstwo - moja pasja, terapia, zawód : artyści malujący ustami i nogami / [przepr. wywiadów, oprac. i red. Zoja Mikołajczak i Piotr Pawłowski]. - Racibórz : Wydaw. Artystów Malujących Ustami i Nogami, 1998. - 80 s.
7. Obecność : zebrane teksty [osób niepełnosprawnych]. - Toruń : Wydaw. Uniw. Mikołaja Kopernika, 2001. - 447 s.

8. Powiedzieć życiu - Tak : antologia twórczości literackiej osób niepełnosprawnych ruchowo : proza / wybór i oprac. Agnieszka Stupin-Rzońca. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1998. - 312 s.
9. Prawo do czytania : człowiek niepełnosprawny w bibliotece, alternatywne materiały czytelnicze : materiały z międzynarodowego seminarium, Toruń 24-25 październik 1994 r. / [red. Maria Skarżyńska, Arleta Tuleya, Franciszek Czajkowski]. – Toruń : Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych Woj. Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej : Fundacja Literatury „Łatwe w Czytaniu”, 1994. - 76, [4] s.
10. Przełom tysiąclecia : najciekawsze prace nadesłane na konkurs Programu III Polskiego Radia SA, Fundacji Aktywnej Rehabilitacji i „Rzeczpospolitej” / [aut. tekstów Jolanta Makowska i in. ; wstęp Rafał Grupiński]. - Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 2000. - 120 s.
11. Przesłanie nadziei : antologia twórczości literackiej osób niepełnosprawnych ruchowo : poezja / wybór i oprac. Agnieszka Stupin-Rzońca. - Warszawa : Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1999. - 224 s.
12. Sztuka a niepełnosprawność : poradnik nauczania. - Katowice : Stowarzyszenie Rewalidacyjne „ATLAS”: Very Special Arts International, 1999
13. Teatr ludzi niepełnosprawnych : terapia czy sztuka? : międzynarodowa konferencja 20-22 października 1999 r. / [red. Rafał Zięba]. - Łódź : Wydaw. Uniw. Łódzkiego, 1999. - 33 s.
14. Uczestnictwo kulturalne młodzieży niepełnosprawnej / Hanna Żuraw. - Warszawa : „Śląsk”, 1996. - 218 s.
15. Uczestnictwo ludzi niepełnosprawnych w kulturze (w porównaniu z ludźmi pełnosprawnymi) / Ryszard Pichalski ; Centrum Naukowo-Badawcze Spółdzielczości Inwalidów. - Warszawa : Cen-

trum Naukowo-Badawcze Spółdzielczości Inwalidów : „Uniwersitas”, 1984. - 388 s.

16. Uwarunkowanie aktywności kulturalnej ludzie niepełnosprawnych / Ryszard Pichalski. - Warszawa : „Uniwersitas”, 1984. - 84 s.

JA : kwartalnik promujący twórców niepełnosprawnych. - Katowice : Stowarzyszenie Rewalidacyjne ATLAS, 1998 -

artykuły

1. Czy należy promować twórczość osób niepełnosprawnych / Wiesława Szlachta // *Poradnik Bibliotekarza*. - 1994, nr 3, s. 22-23
2. Galeria twórczości niepełnosprawnych / Elżbieta Pawlicka // *Poradnik Bibliotekarza*. - 1991, nr 4, s. 41
3. Kabaret Absurdalny / Tomasz Zieja. - Il. // *Zwierciadło*. - 2001, nr 9, s. 30-33
4. Książka w życiu niepełnosprawnych / Aleksandra Niemczykowa // *Poradnik Bibliotekarza*. - 1992, nr 4, s. 6-9
5. Pejzaże malowane ustami / Marek Brodowski. - Il. // *TOP Reklama*. - 2001, nr 31, s. 5
AMUN - jedyne w Polsce wydawnictwo Światowego Związku Artystów Malujących Ustami i Nogami z siedzibą w Raciborzu
6. Pod maską / Anna Orczyk // *Gazeta Wyborcza*. - 2000, nr 292, dod. s. 22-26
Warsztaty Terapii Zajęciowej - teatroterapia dla osób niepełnosprawnych przy Państwowym Teatrze im. J. Osterwy w Lublinie
7. Przywracanie nadziei : 10-lecie Galerii Twórczości Osób Niepełnosprawnych w Toruniu / Maria Skarzyńska // *Biblioterapeuta*. - 2000, nr 4, s. 14-15

8. Republika aktorów / Piotr Zaczkowski. - II. // *Śląsk*. - 2000, nr 11, s. 68
Kabaret „Absurdalny” - zespół tworzą osoby dotknięte niesprawnością intelektualną, mieszkańcy Domu Opieki Społecznej w Chorzowie
9. Tadeusz Geniusz Wrocławski poeta : [wiersze niepełnosprawnego poety] / Małgorzata B. Siemieź // *Biblioterapeuta*. - 1998, nr 4, s. 4-5
10. Teatr albo nic : scena z życia niepełnosprawnych / Małgorzata Zielińska-Fazan // *Polityka*. - 1997, nr 48, s. 102-104
Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Teatrze im. J. Osterwy w Lublinie
11. Teatr to moje życie / Maria Pietruszka-Budzińska // *Biblioterapeuta*. - 1999, nr 4, s. 12-14
12. Teologia Trzeciego Upadku / Piotr Wojciechowski. - Jeden świat, jeden mózg // *Więź*. - 1999, nr 6, s. 139-143
O opiece nad niepełnosprawnymi umysłowo na marginesie wystawy Christa Niedenthala „Tabu - portrety nieportretowanych”
13. Twórczość osób niepełnosprawnych jako ich droga samorealizacji / Małgorzata B. Siemieź // *Biblioterapeuta*. - 2000, nr 3, s. 1-4
14. W poszukiwaniu kultury niepełnosprawnych / Jan Korczyński // *Ja : Kwartalnik Promujący Twórczość Niepełnosprawnych*. - 1998, nr 1-4, s. 6
15. Wakacje z Funduszem [Osób Niepełnosprawnych] / Karolina Szaniewska // *Tygodnik Solidarność*. - 1998, nr 48, s. 15
Niepełnosprawni a kultura

UWAGA! Czasopismo „Biblioterapeuta” udostępniane jest w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym WBP w Opolu

w województwie opolskim

1. Głosy serca : w Opolu powstała Fundacja Artystyczna dla Osób Niepełnosprawnych / MAK // *Nowa Trybuna Opolska*. - 1999, nr 80, s. 9
2. Głusi na Zamku w Rogowie / Janina Kościów // *Świat Ciszy*. - 1988, nr 2, s. 18
Czytelnictwo głuchych
3. Grzegorza sny o potędzie / Beata Zaremba // *Indeks*. - 1999, nr 9, s. 37-38
Sylwetka Grzegorza Wolnego - poety i niepełnosprawnego studenta UO
4. Krajobrazy integracji : III Plener Malarski w Domu Pomocy Społecznej Dla Dzieci w Czarnowąsach / RAF // *Nowa Trybuna Opolska*. - 1999, nr 130, s. 10
5. Muśnięcie jak pocałunki : chcą żyć normalnie, nie chcą być ciężarem / Ewa Kosowska-Korniak // *Nowa Trybuna Opolska*. - 1998, nr 85, s. 12
Galeria Zamkowa w Centrum Terapii Nerwic w Mosznej
6. Myśli na papierze : wystawa : inni przedstawiają swoje wnętrze / (bea). - Fot. // *Tygodnik Krapkowicki*. - 1999, nr 11, s. 15
I Opolska Wystawa Malarska Twórczości Odmiennych Mentalnie i Dzieci Niepełnosprawnych w Galerii Zamkowej Centrum Terapii Nerwic w Mosznej
7. Nasze światy / an. - II. // *Nowiny Nyskie*. - 2001, nr 23, s. 22
Festyn integracyjny osób niepełnosprawnych „Inne Światy” w Nysie
8. Nogami i ustami : Moszna : wystawa malarstwa niepełnosprawnych / Dorota Wodecka-Lasota. - II. // *Gazeta Wyborcza*. - 1998, nr 82, dod. *Gazeta w Opolu*, s. 3
9. Pokazać twórczość, przybliżyć kłopoty : 20-21 września - Dni Niepełnosprawnych. - II. // *Miejski Biuletyn Informacyjny Opole*. - 2001, nr 10, s. 3, 7

10. Przyjdź, zobacz i... kup! Wystawa prac dzieci niepełnosprawnych w MBP w Oleśnie / EMKA. - Il. // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2000, nr 246, dod. *Tydzień u Nas*, nr 36, s. 3
11. Ptaki na szklanym niebie / Agata Jop. - Fot. // *Gazeta Opolska*. - 1998, nr 17, s. 9
Malarstwo pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich
12. Radość tworzenia / Lid. - Il. // *Więści Krapkowickie*. - 2001, nr 23, s. 5
IV Integrycyjny Przegląd Twórczości Amatorskiej i Działalności Osób Niepełnosprawnych w Krapkowicach
13. Sami u siebie / (szel) // *Trybuna Opolska*. - 1988, nr 256, s. 4
Klub dla niepełnosprawnych „Halina” w Opolu
14. Świętowali jubileusz : Warsztaty Terapii Zajęciowej mają już rok / an. - Il. // *Nowiny Nyskie*. - 2001, nr 5, s. 17
Przy Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym Caritas Diecezji Opolskiej w Głucholazach
15. Taka sama sztuka / Justyna Widyńska. - Il. // *Co i Kiedy?* - 1998, nr 2, s. 26
Plener malarski dla niepełnosprawnych artystów zorganizowany przez Klasztor św. Jadwigi w Czamowasach
16. Wyodrębnić siebie : pisanie wierszy jest dla niego terapią, dźwiganie ciężarów radością / Maciej Nowak. - Il. // *Nowa Trybuna Opolska*. - 1998, nr 279, s. 7
Grzegorz Wolny, poeta
17. Zobaczyć słońce / Hanna Gryczmańska. - Il. // *Gazeta Opolska*. - 1998, nr 43, s. 6
Zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych w Miejskim Centrum Kultury w Opolu

Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w sporcie (wybór literatury)

książki

1. Jeździectwo w terapii, rekreacji i sporcie osób niepełnosprawnych / Anita Wyżnikiewicz-Nawracała. - Gdańsk : Akademia Wychowania Fizycznego im. Jędrzeja Śniadeckiego, 2001. - 300 s.
2. Kultura fizyczna osób niepełnosprawnych / zebrał i oprac. Jan Dziezdic. - Poznań : Akademia Wychowania Fizycznego, 1996. - 104 s.
3. Sport w rehabilitacji inwalidów / Jerzy Beck. - Warszawa : Wydaw. Akademii Wychowania Fizycznego, 1977. - 178 s.
4. Sportowe gry zespołowe dla osób niepełnosprawnych / Eugeniusz Bolach. - Wrocław : Akademia Wychowania Fizycznego, 1986. - 190 s.
5. Turystyka i rekreacja ludzi niepełnosprawnych / pod. red. Tadeusza Łobożewicza. - Warszawa : Wyższa Szkoła Ekonomiczna, 2000. - 255 s.
6. Ucieczka w życie / Witold Duński. - Warszawa : Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, 1996. - 253 s.
Sport w życiu niepełnosprawnych

artykuły

1. Bez wspomagania / Magdalena Jarco // *Wprost*. - 2000, nr 24, s. 66-68
Osiągnięcia i sukcesy m.in. sportowe osób niepełnosprawnych
2. Człowiek ze szpadą na kółkach / Karolina Monkiewicz // *Przeгляд*. - 2001, nr 4, s. 24-25
Niepełnosprawni szermierze

3. Dogonił życie : olimpijczycy niepełnosprawni : korespondencja z Atlanty / Janusz Pindera // *Polityka*. - 1996, nr 35, s. 60, 62
4. Jak najwyżej o kulach / Mirosław Nowak // *Przegląd*. - 2000, nr 1, s. 14
Niepełnosprawny alpinista - Krzysztof Gardas
5. Łaknienie życia / Witold Dłużniak ; rozm. przepr. Justyna Hofman-Wiśniewska // *Przegląd Tygodniowy*. - 1996, nr 32, dod. s. 1
Sport osób niepełnosprawnych
6. Marcina ręce, nie ręce / Dariusz Wołowski // *Gazeta Wyborcza*. - 1998, nr 86, s. 30-31
Marcin Kos - medalista w narciarstwie dla niepełnosprawnych
7. Możliwości uprawiania sportu przez osoby z uszkodzeniem rdzenia kręgowego / Monika Maniak // *Problemy Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej*. - 1996, nr 3, s. 90-96
8. Narciarstwo niepełnosprawnych / Monika Maniak // *Wychowanie Fizyczne i Zdrowie*. - 1999, nr 5, dod. s. 102-108
9. Pół bułki takiej, pół takiej / Dariusz Wołowski // *Gazeta Wyborcza*. - 2001, nr 115, dod. s. 8-9
Niepełnosprawny piłkarz - Robert Dąbrowski
10. Problemy integracji osób niepełnosprawnych przez sport / Anna Ziemilska // *Wychowanie Fizyczne i Sport*. - 1997, nr 1/2, s. 370-372
11. Przestrzeń się słyszy, piękno - czuje : kolarski wyścig niewidomych / Barbara Pietkiewicz // *Polityka*. - 2000, nr 30, s. 74-76
12. Rola aktywności ruchowej w pomnażaniu szans życiowych niepełnosprawnych / Tadeusz Maszczak. - Streszcz. w jęz. ang. // *Wychowanie Fizyczne i Sport*. - 1997, nr 1/2, s. 225-232
13. „Sajeszczce wyspy szczęśliwe. Na morzach obojętności” : X Igrzy-

- ska Paraolimpijskie Atlanta 96 / Janusz Kalinowski // *Wiadomości Kulturalne*. - 1996, nr 39, dod. s. 7
14. Siłą woli / Dick Traum ; rozm. przepr. Małgorzata Kałuza // *Wprost*. - 1998, nr 28, s. 55-56
15. Sport niepełnosprawnych - wyczyn czy rehabilitacja ? / Waldemar Kikolski // *Kultura Fizyczna*. - 2000, nr 7/8, s. 28-30
16. Sport osób niepełnosprawnych jako czynnik utrwalający efekty leczenia i usprawnienia / Joanna Sobecka. - Tekst również w jęz. ang. // *Wychowanie Fizyczne i Sport*. - 2001, nr 1, s. 41-63
17. Szermierka na wózkach / Tadeusz Nowicki // *Niepełnosprawni i Rehabilitacja*. - 2001, nr 2, s. 3-13
18. 6959 [Sześć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt dziewięć] metrów miłości / Irena Fober // *Przegląd Techniczny*. - 1999, nr 30/31, s. 18-20
Niepełnosprawny alpinista - Krzysztof Gardaś
19. Tego mu nigdy nie powiem / Dariusz Wołowski // *Gazeta Wyborcza*. - 1999, nr 94, s. 29
Sport osób niepełnosprawnych
20. Trzeci obszar / Michał Olszański // *Polityka*. - 1999, nr 32, s. 72-73
X Światowe Igrzyska Niepełnosprawnych w Północnej Karolinie
21. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w turystyce : główne determinanty / Teresa Skalska // *Problemy Turystyki*. - 2000, nr 3/4, s. 67-82
22. Walka z moim ciałem : rugby na wózkach / Michał Pol // *Gazeta Wyborcza*. - 2000, nr 82, s. 30
23. Wyrzucił łóżko : korespondencja z Sopotu / Kuba Kowalski // *Rzeczpospolita*. - 2001, nr 46, s. A 19
Tenis na wózkach

24. Zmagania z wyobraźnią : znów igrzyska w Sydney : Paraolimpiada 2000 / Igor Cieśliński // *Polityka*. - 2000, nr 43, s. 89-91
25. Życie na maksa / Janusz Pindera // *Rzeczpospolita*. - 2001, nr 3, s. A 5
- Waldemar Kikolski - złoty medalista igrzysk paraolimpijskich

w województwie opolskim

1. Chce się żyć : od dwudziestu lat czas liczy się dla niego jakby od nowa / Juliusz Stecki. - Il. // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2002, nr 81, s. 10
- Kazimierz Psiurski, niewidomy kolarz z Opola
2. Czysty sport / T[adeusz] Wyspiański. - Il. // *Trybuna Opolska*. - 1988, nr 197, s. 6
- Koła sportowe ludzi niepełnosprawnych
3. Medalista z Berlina / Ewelina Konecka. - (Ludzie). - Portr. // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2000, nr 107, s. 2
- Sławomir Dul z Głucholaz - złoty medalista w półmaratonie osób niepełnosprawnych - Berlin
4. Mistrz świata z Głucholaz / Danuta Wąsowicz-Hołota. - Il. // *Nowiny Nyskie*. - 1999, nr 16, s. 8
- Sławomir Dul z Głucholaz - złoty medalista w półmaratonie osób niepełnosprawnych - Berlin
5. Olimpiada Specjalna / (A). - Il. // *Krajobrazy Zawadzkiego*. - 1997, nr 2, s. 4
- Wojewódzka Olimpiada Specjalna w Zawadzkiem
6. Ozłoceni w Monako : IX Międzynarodowe Igrzyska Olimpiad Specjalnych / Zofia Wiśła. - Il. // *Gazeta Lokalna*. - 2000, nr 20, dod. *Gazeta Sportowa*, s. III

7. I [Pierwsze] Drużynowe Mistrzostwa Polski Niewidomych i Słabowidzących w Warcabach [w Jarnołtówku]. - II. // *Prosto z Regionu*. - 2000, nr 21, s. 42
8. Piłka nożna : Mistrzostwa Opolszczyzny Osób Niepełnosprawnych Umysłowo / tekst i fot. Witalis // *Gazeta Lokalna*. - 2000, nr 6, dod. Gazeta Sportowa, s. III
Kędzierzyn-Koźle
9. Podziękowanie od sportowca : Sławek w księdze rekordów Guinnessa / an. - II. // *Nowiny Nyskie*. - 2001, nr 50, s. 15
Sławomir Dul, niepełnosprawny biegacz z Głucholaz
10. Propagować szachy i brydż : Zdieszowice : prywatny klub integracyjny / (greg). - Fot. // *Tygodnik Krapkowicki*. - 2000, nr 3, s. 10
Klub Integracyjny „Promień”
11. Rekordzista z Głucholaz / Karol Gilski. - II. // *Gazeta Opolska*. - 2001, nr 21, s. 5
Sławomir Dul, niepełnosprawny biegacz, został wpisany do Księgi Guinnessa za rekordowo szybkie pokonanie trasy Głucholazy - Konin
12. Wzruszone „Góraźdze” : w Centrum ZCW „Góraźdze” dokonano wzruszającego podsumowania VII plebiscytu sportowców niepełnosprawnych „Najlepsi z najlepszych” / Tadeusz Wyspiański. - II. // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2000, nr 45, s. 19
13. Zawsze ukończyć bieg / Beata Łabutin. - II. // *Gazeta Wyborcza*. - 1997, nr 247, dod. *Gazeta w Opolu*, s. 4
Sławomir Dul z Głucholaz
14. „Złota Baśka” / Ryszard Jończyk. - II. // *Gazeta Grodkowska*. - 1997, nr 3, s. 1, 19
Barbara Biegankowska, uczennica Szkoły Podstawowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Grodkowie, mistrzyni świata dzieci niepełnosprawnych w biegach przełajowych w Lizbonie

Adresy organizacji, fundacji, stowarzyszeń

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
ul. Gałczyńskiego 4
00-362 Warszawa
tel. 022/ 826 96 73, fax 022/ 826 44 49

Opole

Fundacja Dom Rodzinnej Rehabilitacji
Dzieci z Porażeniem Mózgowym
ul. Szymanowskiego 1
45-724 Opole
tel. 77/474 32 80

Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Koło
ul. Skautów Op. 2/2
45-264 Opole

Krajowe Towarzystwo Autyzmu - Oddział Opole
ul. Bytnara Rudego 2
45-264 Opole

Opolski Klub Kultury Fizycznej, Sportu
i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących
ul. Kościuszki 25
45-062 Opole
tel. 77/454 31 36

Opolskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom
z Zespołem Downa
ul. Rzeszowska 34/8
45-316 Opole

**Opolskie Stowarzyszenie Rodziców
i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych**

ul. Damrota 4
45-064 Opole

**PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych**

ul. Koraszewskiego 8-16
45-011 Opole
tel. 77/456 72 54; 402 19 50

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Oddział

ul. Grunwaldzka 1
45-054 Opole
tel. 77/454 34 24

Polski Związek Głuchych - Oddział Opolski

ul. 1 Maja 21
45-068 Opole
tel. 77/454 35 87

Polski Związek Niewidomych

Oddział
ul. Kościuszki 25/1
45-063 Opole
tel. 77/454 31 36

**Polskie Towarzystwo Społeczno-Sportowe
„Sprawni-Razem” - Oddział**

ul. Książąt Opolskich 21
45-005 Opole
tel. 77/454 31 88

**Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem
Oddział Wojewódzki**

ul. Św. Wojciecha 5
45-023 Opole
tel. 77/454 67 75

**Spoleczny Komitet Pomocy Szkole Życia
„Dajmy im Szansę”**

ul. Oleska 13
45-052 Opole
tel. 77/454 00 96

**Stowarzyszenie „Integracja” na Rzecz
Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej**

ul. Rynek, Ratusz pok. 53
45-015 Opole

**Stowarzyszenie na Rzecz Podopiecznych
Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego „Tęcza”**

ul. Kośnego 53 b
45-372 Opole

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom po Leczeniu Onkologicznym

ul. Katowicka 66 a
45-061 Opole

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niesłyszącym „AURICOR”

ul. 1 Maja 21/5
45-063 Opole

**Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych
Psychicznie i Przewlekłe Chorych Województwa Opolskiego**

ul. Stoińskiego 8
45-722 Opole

Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym „TOPON”

ul. Hubala 4

45-267 Opole

tel. 77/455 06 37

województwo opolskie

Ognisko Terapeutyczno-Integracyjne „Promyk”

ul. Wojska Polskiego 12

47-180 Borycz

Brzeskie Stowarzyszenie Chorych na SM

ul. Wolności 2/3

49-300 Brzeg

tel. 77/444 16 31

Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych

ul. Rynek 1

49-200 Grodków

tel. 77/415 46 44

Kluczborskie Towarzystwo Pomocy Sprawnym Inaczej

ul. Szenwalda 19/1

46-203 Kluczbork

tel. 77/418 77 70

Polski Związek Głuchych

ul. Wolności

46-200 Kluczbork

Polski Związek Niewidomych

ul. Rynek 1

46-200 Kluczbork

**Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób
z Zaburzeniami Psychicznymi „Nadzieja”**

ul. Zamkowa 6
46-200 Kluczbork

**Opolskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych
w Tym Rodzin i Osób z Chorobą Alzheimera**

ul. Damrota 1
47-300 Krapkowice
tel. 77/466 15 69 ; 77/463 08 71

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów

ul. Sienkiewicza 9
47-300 Krapkowice
tel. 77/466 51 10

**Stowarzyszenie Przyjaciół i Osób Niepełnosprawnych
„Pomóżmy im”**

ul. Rynek 14
48-340 Lewin Brzeski
tel. 77/412 74 72

Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym „Kontakt”

ul. Opolska 30
49-100 Niemodlin
tel. 77/460 63 63

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów

ul. Małe Przedmieście 3
46-300 Olesno
tel. 34/358 24 41

Polski Związek Niewidomych

ul. Małe Przedmieście 3
46-300 Olesno
tel. 34/358 24 41

Stowarzyszenie Integracyjne „Bądźmy Razem”

ul. ks. B. Aleksandra 5

46-300 Olesno

tel. 34/358 20 94 ; 34/358 20 30

**Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół
Dzieci Niepełnosprawnych „Integracja”**

ul. Słowackiego 1

46-040 Ozimek

**Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób
Sprawnych Inaczej przy Zespole Placówek Specjalnych**

ul. Fabryczna 1

46-320 Praszka

tel. 34/359 14 13

Polski Związek Głuchoniemych - Oddział terenowy

ul. Krakowska 16

47-100 Strzelce Opolskie

tel. 77/463 91 95

Polski Związek Niewidomych Zarząd Koła

ul. Krakowska 16

47-100 Strzelce Opolskie tel. 77/44 00 789

**Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci
i Młodzieży Niepełnosprawnej „Ognik”**

ul. Habryki 11

47-100 Strzelce Opolskie

tel. 77/461 44 93

**Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci
i Młodzieży Osób Niepełnosprawnych**

46-050 Tamów Opolski

tel. 77/464 41 26

**Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci
Niepełnosprawnych „Pomocna dłoń”**

ul. Kościelna 2
46-250 Wołczyn

Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych

ul. Piastów 20
47-330 Zdzeszowice
tel. 77/484 23 63 ; 77/484 49 66

Adresy w Internecie

Internet dla Niepełnosprawnych

<http://www.idn.org.pl>

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

<http://www.pfron.org.pl>

Informator dla sprawnej inaczej

http://www.kobiety.pl/sprawne_inaczej

Gazetka Internetowa - Kurier IdN1

<http://www.idn.org.pl/kurier>

Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych

<http://www.idn.org.pl/fson>

jej celem jest poszukiwanie talentów plastycznych wśród osób niepełnosprawnych i promowanie twórców

Olimpiady Specjalne Polska

http://www.olimpiady_specjalne.pl

**Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia
i Spraw Społecznych KE**

(strona na serwerze UE)

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/disability/index_en.html

Europejskie Forum Niepełnosprawności

<http://www.edf-feph.org/>

Uruchomiono specjalną stronę internetową, na której znajdują się wszelkie informacje oraz wskazówki, w jaki sposób można uczestniczyć w różnego rodzaju wydarzeniach związanych z problematyką osób niepełnosprawnych

www.eypod2003.org

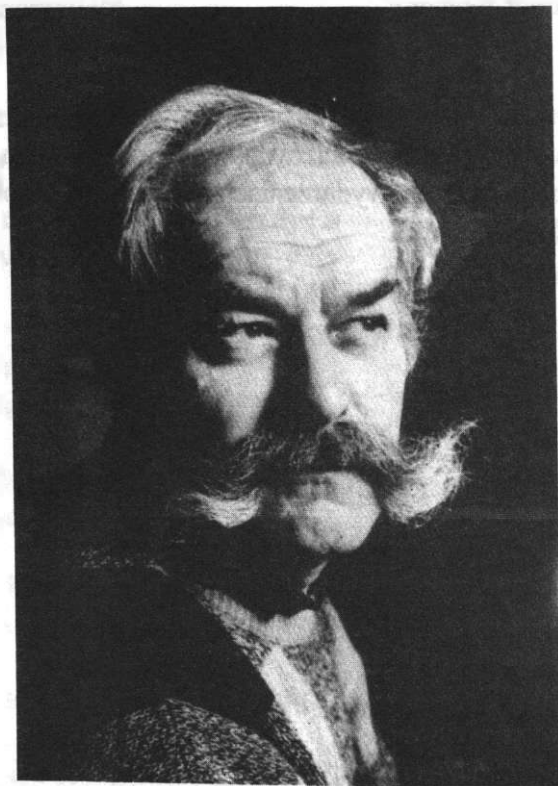
Regina Kapalka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

Ryszard Kowal

artysta plastyk

(1934-2002)

**„Wydaje się, że Kowal jest po prostu więcej niż malarzem –
jest malarzem, który czuje przestrzeń”**

(Joanna Filipczyk)

Ryszard Kowal urodził się w Szarowie koło Niepołomic. Ukończył Liceum Sztuk Plastycznych w Krakowie.

W latach 1952-61 studiował malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych i historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jego nauczycielami byli m.in. Wacław Taranczewski, Zbigniew Pronaszko, Karol Estreicher i Lech Kalinowski. W latach 1952-55 pracował w krakowskim Liceum Sztuk Plastycznych jako nauczyciel.

W roku 1961 wraz z grupą młodych twórców przyjechał do Opola. Rozpoczął pracę w Muzeum Śląska Opolskiego jako historyk sztuki, gdzie pracował do końca 1965 r. W tym samym czasie uczył w opolskim Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych.

Do Związku Polskich Artystów Plastyków został przyjęty w 1969 r. W tym roku przeniósł się do Krapkowic, gdzie zorganizował ognisko plastyczne i punkt muzealny w Baszcie. Pracował w Wydziale Kultury Urzędu Miejskiego w Krapkowicach (1975-86), a następnie przeniósł się wraz z rodziną do Kędzierzyna-Koźła.

W latach 1986-90 zrealizował, wspólnie z Ireną Kowal, Adolfem Panitzem i Januszem Kaczmarczykiem, projekt plastyczny płyty rynku w Koźlu. Wyjazd do Uzbekistanu: Taszkient – Samarkanda – Buchara, owocuje wystawą poplenerową „*Uzbekistan*” – Warszawa 1988.

Ryszard Kowal uprawiał malarstwo sztalugowe, rysunek, malarstwo monumentalne i rzeźbę. Nawiązywał do tradycji sztuki francuskiej, Cezanne’a, Matisse’a. Ulubioną jego techniką był gwasz. W gwaszu i pastelu wypowiadał się najlepiej i najpełniej.

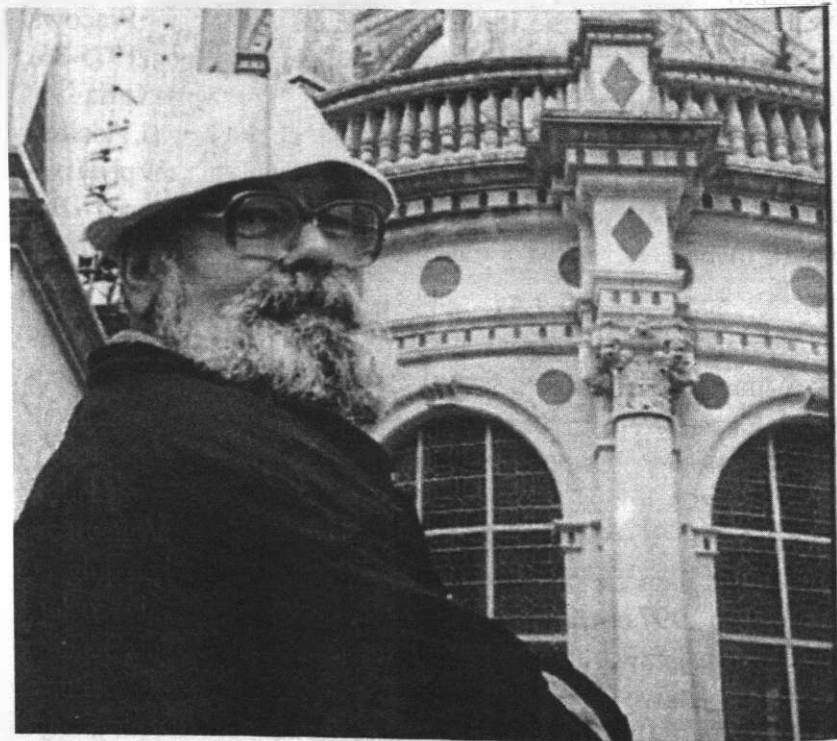
Na początku lat 90-tych Ryszard Kowal rozstał się z tradycyjnym traktowaniem obrazu, zarzucił płótno i utrwał swoje wizje malarskie na kartonie, papierze pakunkowym szarym, białym i opakowaniach.

W roku 1997 obchodził czterdziestolecie pracy twórczej, które uczczono wystawą. Jak pisze Joanna Filipczyk „czcigodny jubilat pokazał wystawę wcale nie czcigodną, chciałoby się powiedzieć – młodzieńczą „*ARCHI-TEKTURY*”. „Kowal dąży bowiem do „miejsca magicznej przestrzeni” idąc drogą, którą wyznaczają mu Jan Ta-

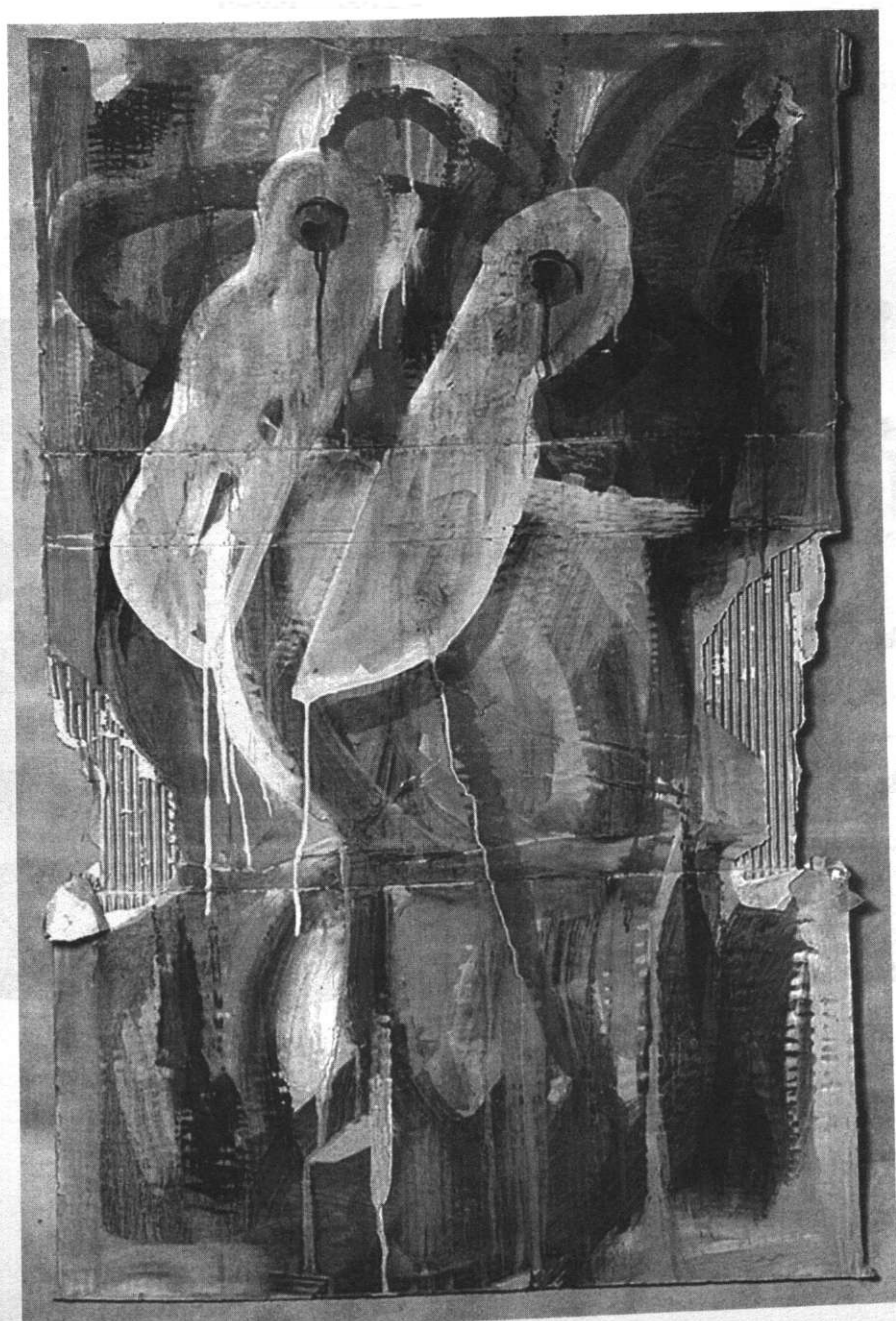
rasin, Stanisław Fijałkowski czy Wojciech Krzywobłocki. I tu dotykamy sedna sensu ekspozycji i chyba sedna całej czterdziestoletniej twórczości Kowala. Wydaje się bowiem, że tym, co powoduje nim w jego kolejnych działaniach plastycznych jest przemożna tęsknota za organizacją przestrzeni.”

Zapytany w 1999 r. „I co dalej?”, we wrześniu w swoim wiejskim domu w Długomiłowicach odpowiedział: „teraz tyłtam się w zieleśniach”.

„Niebo – nowa pracownia Ryszarda Kowala” tak napisał Zbigniew Markiewicz żegnając zmarłego 16 stycznia 2002 r. artystę.

W podróży – Francja 1995

„Turoń” 1994, karton, akryl 110 x 60 cm

List do ukochanej I (ponad chmurami), 1988, tech. mieszana

Wystawy indywidualne

- 1970 – Klub Związków Twórczych, Opole
- 1981 – Klub Akademicki WSP, Opole
- 1982 – Ośrodek Kultury, Krapkowice
- 1984 – Biuro Wystaw Artystycznych, Opole
- Ośrodek Kultury, Krapkowice
 - Dom Kultury, Nysa
 - Klub NOT-u, Kędzierzyn-Koźle
- 1985 – Poczdam, Poczdam-Babelsberg, Brandenburg, Luckenwalde – NRD
- 1986 – Marcali, Kaposvar – Węgry
- 1987 – Klub Akademicki WSP, Opole
- Galeria „U Gwarka”, Głwice
- 1988 – Racibórz, BWA Katowice
- 1989 – Biuro Wystaw Artystycznych w Opolu
- Otwarta Galeria Ceramiki Grupy „Nie TylkoMy”, Wrocław
- 1990 – Kędzierzyn-Koźle
- 1991 – Filharmonia Opolska, Opole
- Dom Kultury, Kędzierzyn-Koźle
- 1992 – Galeria „Autor”, Opole
- 1994 – Galeria „Inny Śląsk”, Tarnowskie Góry
- 1995 – Galeria „Rynek”, Bytom
- 1997 – Galeria Sztuki Współczesnej, Opole (jubileuszowa wystawa „ARCHI-TEKTURY” z okazji czterdziestolecia pracy tworczej)
- 1998 – wystawa gwaszy i rysunków „Pięć ciał...” (pamięci Bolesława Banasia).

Wystawy zbiorowe

- 1970 – Salon Jesienny, BWA Opole
- 1971 – Salon Wiosenny, BWA Opole
- 1972 – Malarstwo i Grafika Okręgu Opolskiego, Warszawa
- 1973 – Wystawa Okręgu Opolskiego ZPAP, Poczdam – NRD
- 1975 – Plastyka na zamówienie społeczne, Warszawa
- 1979 – 25-lecie Okręgu Opolskiego, Opole
- 1981 – Salon Wiosenny, BWA Opole
- 1982 – Salon Wiosenny, BWA Opole
- 1983 – Salon Wiosenny, BWA Opole
- 1986 – Poplenerowa „Kędzierzyn-Koźle 86”, BWA Opole
- 1988 – Poplenerowa, Uzbekistan – ZSRR, Warszawa – Moskwa – Taszkient
- 1988 – Salon Wiosenny, BWA Opole
- 1994 – w ramach pierwszej Prezentacji Sztuki Młodych im. Krzysztofa Buckiego „Pro memoria” – na wystawie „2 : 9 i 2 z półkolem” (wspólnie z Romualdem Jeziorowskim) pierwszy raz pokazuje duże formaty – kartony)
- 1997 – I Forum Sztuki im. W. Lutosławskiego, Filharmonia Opolska

Ważniejsze realizacje

Wnętrze i mozaiki w Muzeum Czynu Powstańczego na Górze Św. Anny, pomnik powstańców śląskich na cmentarzu w Kamieniu Śląskim, współautor rzeźby w Muzeum Czynu Powstańczego na Górze Św. Anny, rzeźba dekoracyjna z fontanną w Krapkowicach przy ul. Opolskiej, fresk (w ramach „Galerii XXX-lecia”) w Krapkowicach przy ul. Basztovej, scenografia „Festiwalu powiatów” – 1971, scenografia ogólnopolskich dożynek – 1972, Opole plac Thelmana, stała ekspozycja w Muzeum Czynu Powstańczego na Górze Św. Anny

(współautorstwo), szereg ekspozycji czasowych w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu oraz projekt rekonstrukcji Rynku w Koźlu, 1984-85 – projekt i realizacja wieży kościoła w Żywocicach, 1996 – projekt wyposażenia kościoła w Sieroniowicach.

O Ryszardzie Kowalu

„Jego sztuka, jak zresztą każdego autentycznego artysty, jest wprawdzie jakąś wykładnią postawy wobec świata, ale przede wszystkim jest obszarem plastycznych zmagañ. Przecież Ryszard Kowal uprawia nie tylko malarstwo. Na terenie Opolszczyzny znajduje się szereg jego monumentalnych realizacji (w tym mozaiki i rzeźby), które stanowią trwałą ślad jego estetycznej interwencji w rzeczywistość. Realizacje pozamalarskie wiele mówią o jego szerokich możliwościach, które mogą być wykorzystane w różnych gatunkach plastycznych.

On nie chce koniecznie tworzyć arcydzieł, nie uważa się za artystę wyjątkowego. On po prostu tworzy i projektuje. Ma pragnienia i wątpliwości, ale przy tym realizuje, posiwa się naprzód. Poszukuje piękna, własnej hierarchii wartości, a czyni to dynamicznie i przekonująco, z dużą wirtuozerią i fantazją, ale i – kulturą, co powinno znaleźć uznanie u odbiorców o szczególnej wrażliwości plastycznej.”

Krystyna Zienkiewicz

„Malarstwo jest sprawą nastroju – jak słusznie stwierdził Marc Chagall – i obrazy Ryszarda Kowala tę prawdę potwierdzają. Emanuje z nich niecierpliwość i autentyczny temperament, a także szczerłość. Artysta zdaje się mieć zaufanie do tego, czego dokonał. Niezwykle czuły na fałsz – akceptuje tylko te swoje dokonania, które powstały w określonej godzinie twórczej. A jak już coś jest mu bliskie – mniej boli, gdy odbiorca nie jest zbyt łaskawy.

W życiu prywatnym i w sposobie postrzegania świata jest naturalny i bezpośredni: obce mu jest moralizowanie, a potrzebę malowania – choć silną – trzyma na wodzach, obawiając się, by nie zgubić własnej wrażliwości. (...)

Bo w sztuce nie ma miejsca na równość ani na litość... Utwór jest dobrze pomyślany – lub źle. Nie ma innego glejtu jak tylko talent – choć świat współczesny coraz bardziej przeciwstawia się wymogom talentu. To wymóg niepopularny, ale w tym zawarte jest wszystko, co w sztuce najistotniejsze, a czego Ryszard Kowal jest w najwyższym stopniu świadom."

Teresa Zielińska, 1990

„Jestem przekonany, że stało się i dzieje się wciąż coś, co jest bardzo ważne. W momencie pojawienia się pierwszych prac „pułdowych” wraz z nimi wkroczyło na scenę polskiej sztuki nowe zjawisko, tworzące jakby wir coraz szybciej rozkręcających się zdarzeń. Dla wrażliwego obserwatora wir ten niejako „wymia- ta” inne prostsze formy malarskiej sztuki na jakieś obrzeża. To zaś malarstwo staje się ośrodkiem własnego świata.

Twórczość – chociaż nie ma nic nowego, co by nie było wcze- śniej znane. Geometryczność – chociaż ukryta w malowidle pod maską swobodnego szkicu. Architektonika – chociaż możliwa do spłaszczenia jednym gestem ręki. Rzeźba – chociaż bez dłuta.

Przedmiot – i wyobrażenie.

Konkret – i czyste złudzenie.

Czysta zmysłowość – i intelektualna spekulacja."

Zbigniew Makarewicz

Autoportret

Artykuły w prasie

1. Nazwiska z bliska // *Trybuna Opolska*. (Wyd.1). - 1989, nr 243, s. 3
2. Ryszard Kowal / Danuta Nowicka. - Il. // *Opole*. - 1989, nr 7, s. 26
3. Cierpliwość kartonu : rozmowa z artystą - malarzem Ryszardem Kowalem / rozm. Beata Zaremba. - Il. // *Gazeta Opolska*. - 1997, nr 6, s. 13
4. 40 [Czterdzieści] lat Ryszarda Kowala : jubilat w Galerii Sztuki Współczesnej [w Opolu] / Anna Potocka. - Il. // *Sufler*. - 1997, nr 36, s. 2
5. Archi-tektury i struktury, czyli czterdzieści lat pracy twórczej Ryszarda Kowala / Joanna Filipczyk. - Il. // *Almanach Miejski „Opolanin”*. - 1998, s. 189-190
6. Niebo - nowa pracownia Ryszarda Kowala : pożegnanie artysty / Zbigniew Makarewicz // *Gazeta Wyborcza*. - 2002, nr 17, dod. *Gazeta Wyborcza Opole*, s. 4
7. Ryszard Kowal : pożegnania (3 marca 1934 – 16 stycznia 2002) / Anna Potocka. - Il. // *Gazeta Wyborcza*. - 2002, nr 15, dod. *Gazeta Wyborcza Opole*, s. 5
8. Cztery minus jeden : wystawa rok po śmierci / Danuta Nowicka. - Il. // *Nowa Trybuna Opolska*. - 2003, nr 16, s. 6

Katalogi wystaw

Ryszard Kowal : malarstwo [katalog wystawy]. - Opole : Biuro Wystaw Artystycznych, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Krapkowicach, 1984. - [16] s.

Ryszard Kowal : malarstwo [katalog wystawy]. - Opole : Biuro Wystaw Artystycznych, 1988. - [14] s.

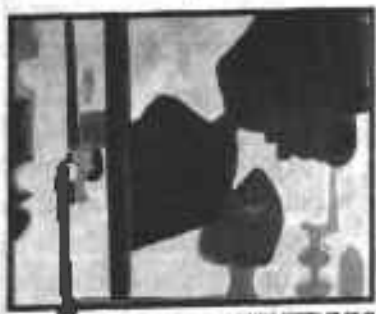
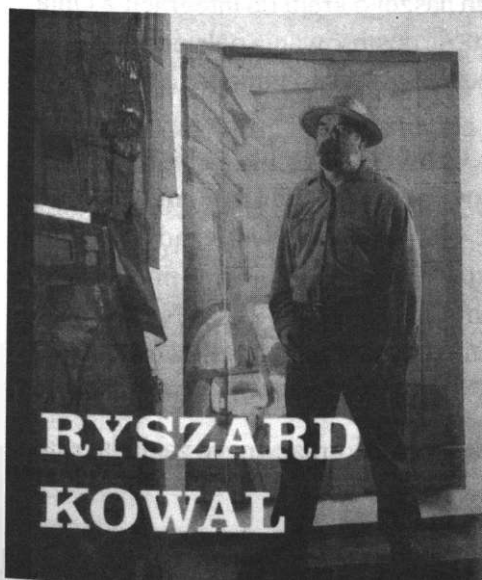
Salon Jesienny '94 : [katalog wystawy]. - Opole : Związek Pol-

skich Artystów Plastyków: Okręg Opole, [1994]. - 28 s.

Ryszard Kowal / red. Anna Potocka. - Opole : Galeria Sztuki Współczesnej, [2000]. - 119 s. - (Opolscy Twórcy)

RYSZARD KOWAL

Ryszard Kowal

37

Katalogi

Biblioteki w społeczeństwie informacyjnym

We współczesnej gospodarce i w życiu społecznym coraz większego znaczenia nabiera dostęp do informacji, wyraźnie daje zaobserwować się przechodzenie od modelu gospodarki opartej na pracy i kapitale do gospodarki opartej na wiedzy, w której zasadniczą rolę odgrywa informacja oraz technologie informacyjne. Proces kształtowania się społeczeństwa informacyjnego rozpoczął się stosunkowo niedawno, większość krajów wchodzi obecnie w fazę budowania zintegrowanej struktury informatycznej, odpowiednie regulacje prawne są dopiero tworzone.

Ważnym zadaniem kraju takiego jak Polska jest włączenie się w proces budowy społeczeństwa informacyjnego poprzez stwarzanie warunków dla zapewnienia bezpośredniego dostępu do informacji, kształtowanie świadomości społeczeństwa oraz rozwijanie jego potencjału gospodarczego i intelektualnego.

Także w związku z dążeniem naszego kraju do integracji z Unią Europejską pojawia się konieczność dostosowania polskich standardów do kształtującego się nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego.

Podstawą tych działań stała się **Uchwała Sejmu z 14 lipca 2000 r. w sprawie budowania podstaw społeczeństwa informacyjnego w Polsce** (M.P. 2000 nr 22 poz. 448). Sejm wezwał Rząd do podjęcia odpowiednich działań w tej sprawie. Rada Ministrów przyjęła dokument programowy opracowany przez Komitet Badań Naukowych oraz Ministerstwo Łączności pn. „**Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce**”.

Plan działań budowy społeczeństwa informacyjnego zakłada osiągnięcie następujących celów:

- przygotowanie społeczeństwa polskiego do szybkich przemian technologicznych, społecznych i gospodarczych związanych z tworzeniem się społeczeństwa informacyjnego,
- dostosowanie regulacji prawnych do wymagań szybkiego postępu technologicznego,
- przygotowanie społeczeństwa polskiego do wymagań nowego rynku pracy i nowych metod pracy,
- dostosowanie gospodarki narodowej do wymagań globalnej gospodarki elektronicznej poprzez wprowadzenie odpowiednich regulacji prawnych,
- stworzenie przejrzystych i przyjaznych obywatelowi struktur administracji publicznej na miarę otwartego społeczeństwa informacyjnego,
- stworzenie warunków dla trwałego i zrównoważonego rozwoju regionalnego,
- wzrost innowacyjności gospodarki w celu poprawy jej konkurencyjności,
- zapewnienie wsparcia dla gospodarki elektronicznej przez zaplecze naukowe,
- szeroka promocja kultury polskiej.

Realizacja wyznaczonych celów powinna się odbywać poprzez:

- odpowiednie dostosowanie regulacji prawnych i doprowadzenie do ich szybkiego wdrożenia,
- koordynowanie działań podmiotów wszystkich szczebli sektora publicznego,
- stymulowanie działań sektora prywatnego i organizacji pozarządowych zgodnie z zasadą subsydiarności,
- określenie wskaźników służących do weryfikacji realizowanych działań,
- inicjowanie działań wymagających użycia środków publicznych.

Jednocześnie Rada Ministrów zobowiązała Ministerstwo Łączności do opracowania – na wzór podjętej przez kraje UE inicjatywy „eEurope” – dokumentu „ePolska – strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”. Zadanie to zostało wykonane poprzez zebranie ze wszystkich zainteresowanych resortów strategii cząstkowych i opracowanie na ich podstawie planu działań.

W 2001 r. za zgodą wszystkich resortów tytuł został zmieniony i brzmi obecnie „ePolska. Plan działań na rzecz społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”.

„ePolska” oprócz zagadnień dotyczących technologii, gospodarki, edukacji, osobne miejsce poświęca kulturze.

MKiDN wspólnie z samorządami utworzyło Zespół ds. Systemu Informacji o Kulturze. Zespół ten, po dokonaniu przeglądu istniejących w sieci baz danych i serwisów informacji kulturalnej, stwierdził, że konieczne jest prowadzenie wspólnych prac nad systemem informacyjnym, co nie tylko obniżyłoby koszty przedsięwzięcia, ale przyczyniłoby się do jego większej efektywności. Stwierdzono, że całość informacji nt. kultury funkcjonującą w sieci www można podzielić na trzy główne grupy:

- informacja specjalistyczna – branżowa – np. katalogi biblioteczne, rejestry zabytków,
- informacja o działalności kulturalnej – tworzona lokalnie i prezentująca ofertę programową,
- informacja zarządcza – monitorowanie stanu placówek.

W 2000 r. MKiDN podjęło prace nad przygotowaniem internetowego banku danych o instytucjach i organizacjach państwowych, samorządowych, niepublicznych. Równocześnie rozpoczęło prace nad tworzeniem serwerów poświęconych aktualnym wydarzeniom kulturalnym.

Cele określone w strategii „ePolska” przedstawiają się następująco:

- utworzenie Portalu Kultury Polskiej oraz Krajowej Informacji

O Serwisach Kulturalnych – KIOSK®,

- przygotowanie szeroko dostępnej bazy internetowej prezentującej polską kulturę i dziedzictwo narodowe,
- prezentacja „oferty programowej” obejmującej codzienną aktywność kulturalną placówek,
- budowa informacji o zasobach archiwów,
- przygotowanie bazy i systemu wymiany informacji zarządczej obejmującej podstawowe dane dotyczące instytucji kultury,
- ułatwienie edukacji kulturalnej społeczeństwa,
- promowanie w świecie wiedzy o kulturze i historii Polski.

W związku z tymi celami zaplanowano następujące działania:

- uruchomienie inwentaryzacji zasobów kultury w Polsce,
- utworzenie internetowego Portalu Kultury Polskiej,
- opracowanie i wdrożenie Portalu Encyklopedii Kultury Polskiej,
- stworzenie Kulturalnej Mapy Polski, dającej całościową informację o stanie kultury polskiej w układzie regionalnym i krajowym,
- opracowanie systemu monitorowania stanu placówek i instytucji kulturalnych,
- utworzenie Polskiej Biblioteki Wirtualnej, której celem byłoby gromadzenie dzieł polskiej literatury w postaci elektronicznej,
- opracowanie metod archiwizacji cyfrowej obiektów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych oraz udostępnienie ich na nośnikach (DVD, CD-ROM),
- skatalogowanie dzieł piśmiennictwa polskiego w wersji cyfrowej,
- przeprowadzenie szkoleń dla środowiska bibliotekarskiego, muzealnego, archiwalnego w zakresie archiwizacji cyfrowej zbiorów.

Strategia „ePolska” uwzględnia także rolę bibliotek publicznych w tworzeniu społeczeństwa informacyjnego. Wielokrotnie podkreśla się, iż biblioteki posiadające obok TP S. A. najlepiej rozwiniętą sieć placówek publicznych w Polsce stanowić mogą ważne ogniwo syste-

mu powszechnego dostępu do zasobów informacyjnych. Publiczne punkty dostępu do sieci (tzw. telecentra, kioski internetowe) zlokalizowane m. in. w bibliotekach mają być z założenia ośrodkami multimedialnymi wyposażonymi w sprzęt biurowy oraz stanowiska komputerowe ze stałym łączem internetowym.

Rolę bibliotek w budowaniu społeczeństwa informacyjnego dostrzegł także Senat RP, który 16 stycznia 2003 r. podjął uchwałę w sprawie konieczności podjęcia niezbędnych działań mających na celu przygotowania Polski do globalnego społeczeństwa informacyjnego. (M.P. 2003 nr 6 poz. 74):

„Senat zwraca się do Rządu o przedstawienie do końca marca 2003 r. programu na rzecz zapewnienia możliwości ustawicznego kształcenia się, między innymi z wykorzystaniem nauczania na odległość, po to, aby każdy obywatel naszego kraju miał szansę nadążyć za rozwojem. Oczekujemy, że Rząd przedstawi w nim harmonogram działań zmierzających w szczególności do:

- wyposażenia wszystkich szkół oraz bibliotek publicznych w multimedialny sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu,*
- permanentnego szkolenia i doskonalenia nauczycieli i bibliotekarzy w zakresie posługiwania się nowymi technologiami w dydaktyce,*
- uwzględnienia dydaktyki opartej na nowych technologiach przekazu w programach wszystkich przedmiotów szkolnych i akademickich,*
- zapewnienia dorosłym możliwości zdobywania nowych umiejętności dzięki zdolności posługiwania się komputerem i Internetem,*
- utworzenia ogólnodostępnych edukacyjnych zasobów informacyjnych w Internecie w języku polskim, – zapewnienia niskich kosztów dostępu do infrastruktury komunikacyjnej, jak i samej informacji, tak aby nie stanowiły one bariery w rozwoju*

człowieka i całego społeczeństwa.

Marszałek Senatu: L.Pastusiak

*(z Uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 stycznia 2003 r.
W sprawie niezbędnych działań mających na celu przygotowanie Polski do globalnego
społeczeństwa informacyjnego).*

Na stronach internetowych Komitetu Badań Naukowych znajduje się Punkt kontaktowy w sprawie społeczeństwa informacyjnego pod adresem: www.kbn.gov.pl/gsi/indeks.html

Henryk Ostrowski

dyrektor Biblioteki Publicznej w Namysłowie, w latach 1961-1973

Stanisław Wasylewski

- patron Biblioteki Publicznej w Namysłowie

W maju 1971 r. w Dniach Oświaty Książki i Prasy otwarto w Namysłowie nowy budynek biblioteki publicznej. Otwarto wówczas na Opolszczyźnie dwie takie placówki powiatowe – drugą w Oleśnie. Było to wydarzenie kulturalne wielkiej miary. Potwierdzało z jednej strony zrozumienie władz zarówno wojewódzkich jak i powiatowych dla potrzeb lokalowych biblioteki, z drugiej uznanie dla wagi i dokonań w upowszechnianiu czytelnictwa w Namysłowie. Po dwóch latach działalności w nowych warunkach prestiż i ranga biblioteki jako placówki kulturalno-oświatowej wzrosły jeszcze bardziej. Można powiedzieć, że biblioteka w Namysłowie prezentowała własny, nieco odrębny charakter i dość nowoczesną koncepcję rozwoju wśród innych podobnych placówek. W takich razach zwykle odchodziło się od anonimowości i administracyjnej sztampy w różnieniu placówek. Dojrzała więc sprawa nadania bibliotece imienia.

Po 30 latach obecna kierowniczka biblioteki poprosiła mnie o przywołanie spraw związanych z nadaniem bibliotece imienia patrona. Winno to być o tyle wiarygodne, że los pozwolił opisać to autorowi projektu. To ja wymyśliłem i zaproponowałem władzom tego patrona dla biblioteki. Był to ostatni mój projekt w tej bibliotece, w której wymyśliłem wszystko, począwszy od budowy samodzielnej siedziby i jej programu użytkowego, poprzez rodzaj i modele wyposażenia, aż do neonu włącznie. Jednocześnie był to ostatni rok, w którym dane mi było mieć jakikolwiek wpływ na dalszy rozwój biblioteki. Ale to już zupełnie inna historia.

Wracając do wyboru patrona, trzeba z grubsza określić charakter

Repr. okładki
K. Kowalski,
Opole – ostatni przystanek w życiowej podróży
Stanisława Wasylewskiego,
Opole 1986

środowiska. Namysłów, w odróżnieniu od innych powiatów Opolszczyzny, nie posiadał po wojnie ludności rodzimej. Był to powiat przygraniczny, w którym przed wojną mieszkali głównie Niemcy, osiedleni tu dla celów plebiscytowych. Po wojnie całkowicie wyludniony (poza kilkoma rodzinami na wsi) Namysłów zasiedlili głównie przybysze z dawnych terenów przygranicznych, a więc z Wielkopolski a także wschodniej Małopolski i oczywiście ekspatrianci z Kresów. Pomyślałem więc, że patron winien być jednym z nich, przybyszem jednocześnie zauroczonym i zasłużonym dla nowego środowiska. Winien też mieć ścisły związek z książką. Idealnie do tego modelu pasował Stanisław Wasylewski. Z grubsza znałem twórczość tego pisarza i publicysty, ale świeżo o jego związkach ze Śląskiem przypomniał mi szkic Marii Czesławy Janoty pt. „Eseje Stanisława Wasylewskiego o Śląsku Op.” zamieszczony w pierwszym numerze Kwartalnika Opolskiego z 1972 r., oraz esej Danuty Zielonkowej, wydany przez Instytut Śląski w Opolu pt. „Stanisława Wasylewskiego związki ze Śląskiem” (1969). Sporo książek z jego dorobku można było znaleźć tu i ówdzie na półkach bibliotecznych. Zacząłem drążyć biografię, twórczość i osobowość pisarza, które okazały się niezwykle. Wyliczmy, oczywiście w wielkim uproszczeniu, kilka faktów:

- Wasylewski był autorem kilkudziesięciu opracowań krytycznoliterackich, esejów i szkiców obyczajowych, które zebrane, zostały wydane w wielu bardzo poczytnych książkach z pogranicza literatury pięknej. Był zwłaszcza znawcą kultury i polskiego obyczaju epoki stanisławowskiej i coraz bardziej przesunął to zainteresowanie w wiek XIX.

- Wasylewski był znakomitym publicystą i dziennikarzem oraz wielce zapalonym i cenionym bibliofilem.

- Wasylewski był laureatem wielu prestiżowych nagród: Literackiej Nagrody m. Poznania (1937), Złotego Wawrzynu PAL (1938), Nagrody Literackiej m. Opola (1950).

- Przy pomocy wojewody śląskiego M. Grażyńskiego i Arki Bożka po wielu podróżach do Opola napisał, pięknie wydaną w 1937 r.

książkę pt. „Na Śląsku Opolskim”. Była ona, obok podobnych reportaży J. Wiktora i M. Wańkowicza („Na tropach Smętka”) zwróceniem uwagi społeczeństwa polskiego na polskie tradycje i kulturę rodzimej ludności polskiej, zamieszkującej zachodnie kresy Rzeczypospolitej.

- Opole, jak pięknie napisał Kazimierz Kowalski, stało się ostatnim przystankiem w życiowej podróży Stanisława Wasylewskiego. Wiodła ona ze Stanisławowa, gdzie się urodził, poprzez Lwów, gdzie studiował i rozpoczął pracę Ossolineum, Poznań, gdzie jako dojrzały pisarz i publicysta redagował u Wegnera m.in. serię wydawniczą „Cuda Polski”, pracował w radiu i Związku Literatów Polskich. Ponownie Lwów, dokąd powrócił w czasie wojny, a po wojnie Kra-

ków, gdzie został haniebnie oskarżony, represjonowany i wreszcie zrehabilitowany, i Opole, gdzie kontynuował działalność literacką i gdzie zmarł i został pochowany.

- Najważniejsze książki z jego dorobku zostały wznowione w masowych nakładach po 1956 r. ponadto wydano kilka pozycji z przeszłości Śląska.

Któż bardziej nadawał się na patrona biblioteki? Byłem przeciwnikiem pustych nazw typu „Obróńców pokoju”, „Wojska polskiego” czy „Bohaterów... (czegoś tam)”, albo „XX-”, „XXX-” lub 1000-lecia” w takim samym stopniu, jak wprowadzenie w to środowisko jako bohaterów do naśladowania, postaci takich jak Bończyk, Lompa, Kania czy Miarka. Jak łatwo się domyślicie nie było to mile widziane przez władze, ale projekt zatwierdziły.

Uroczystość nadania imienia przygotowywaliśmy starannie. Zamówiłem nowe ekslibrisy u wybitnych grafików, sprowadziliśmy na wystawę możliwie pełny zbiór wydań książkowych Stanisława Wasylewskiego oraz fotokopie ocalałych dokumentów, zdjęcia archiwalne

25.05.1973 r., od lewej: J.Goczoł, Z.Zielonka, I.Kuśniewski,
D.Zielnkowa, M.Cz. Janota

itp. Uroczystość połączona z 25. leciem biblioteki odbyła się 5 maja 1973 r. W biesiadzie literackiej poświęconej Stanisławowi Wasylewskiemu wzięli udział: Zbyszko Bednorz, Jan Goczoł (prezes Oddz. ZLP), Danuta Zielonkowa (Instytut Śląski w Opolu), Zbigniew Zielonka, M. Cz. Janota (Instytut Śląski w Katowicach), Ignacy Kuśmierki – były dyr. Muzeum w Opolu, świadek ostatnich lat i dni życia Wasylewskiego. Montaż literacki z utworów pisarza wykonali uczniowie Liceum Ogólnokształcącego.

Moim, zdaniem postać Wasylewskiego pozostaje żywa mimo upływu półwiecza od jego śmierci, kataklizmów społecznych i przewrotów literackich. Żywa – ponieważ jego twórczość nie straciła wartości poznawczych, a życie – wartości społeczno-wychowawczych.

Wakacyjne wspomnienia

21 czerwca ubiegłego roku zakończył się kolejny rok nauki szkolnej. Niektóre dzieci, starsze i młodsze, wyjechały na kolonie, obozy, wczasy, czy też do rodziny. Jednak duża grupa uczniów pozostała w domach ponieważ rodziców nie stać było na sfinansowanie letniego wypoczynku swoich dzieci. Właśnie dla tej grupy dzieci, Gminna Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Kultury w Pokoju przygotowały ciekawą i różnorodną ofertę przyjemnego spędzenia wolnego czasu w okresie wakacji.

Codziennie, od 1 lipca do 31 sierpnia 2002 r., w godz. 10.00-14.00 trwały zajęcia: plastyczne, sportowe, kulinarne, były także zabawy na świeżym powietrzu, wycieczki rowerowe, konkursy, krzyżówki. Zajęcia były nieodpłatne. W upalne dni dzieci miały możliwość kąpieli wodnych i wylegiwania się na plażach „Majorki” w Święcinach. Gdy nie padał deszcz – uczestniczyły w rowerowych wycieczkach „Śladami bocianich gniazd” w gminie Pokój. Ponieważ w trakcie wycieczek nie udało się sfotografować wszystkich zamieszkałych bocianich gniazd, dlatego cykl ten będziemy kontynuować w przyszłym – 2003 roku.

W pochmurne i deszczowe dni odbywały się zajęcia z książką: krzyżówki, rebusy dotyczące literatury dziecięcej, konkurs plastyczny na ilustrację wierszy Jana Brzechwy. Było głośne czytanie baśni i bajek; im straszniejsze przygody, tym więcej wywoływały emocji.

Wielkim powodzeniem cieszyły się „zajęcia małej gospośi”, czyli pieczenie i gotowanie. W kąciku hafciarskim powstało znów wiele nowych, pięknych serwetek.

Dużo dzieci uczestniczyło w zajęciach plastycznych. Pomysły do

tych zajęć zaczerpnięto z czasopisma „Mały artysta” i książek z serii „Każde dziecko potrafi”.

W lipcu udało nam się zorganizować 5-dniowy wyjazd do Turawy. Wiele było załatwiania i wciąż nie byliśmy pewne, czy uda nam się zgromadzić potrzebną sumę, ponieważ wycieczka miała być nieodpłatna. To dzięki hojności sponsorów i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, miałyśmy wreszcie upragnioną kwotę na wyjazd. Wzięło w nim udział 20 dzieci. Połowę grupy stanowiły dzieci z rodzin patologicznych. Dla wielu z nich był to jedyny wyjazd podczas wakacji.

W Turawie pogoda wspaniale nam dopisała. Dzieci szczęśliwe, opalone, pełne miłych wrażeń wracały do domów. Kolorowe zdjęcia i rysunki z wycieczki do Turawy zostały zaprezentowane na wystawie w holu GOK-u.

Na zakończenie zajęć wakacyjnych biblioteka wspólnie z GOK-iem zorganizowała wycieczkę rowerową do Domaradza. Były wesołe zabawy przy ognisku i smażenie kiełbasek. Dzieci chętnie i licznie korzystały z organizowanych przez nas różnych form zabawy, atmosfera była wspaniała.

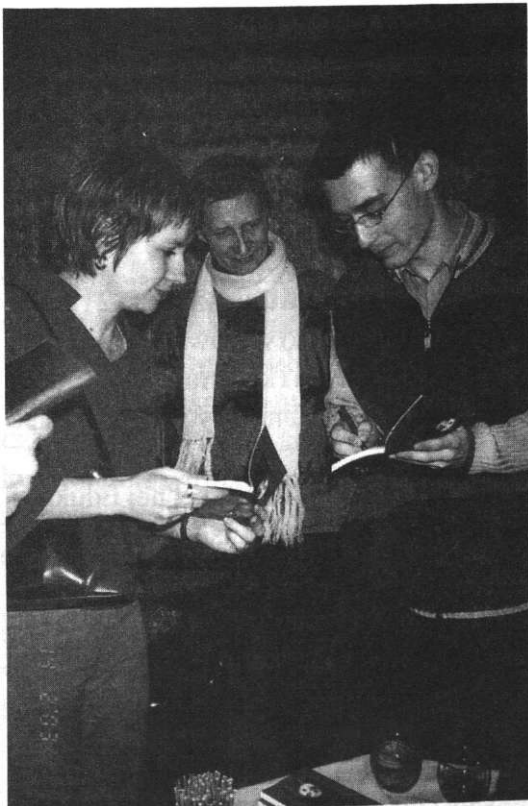
Spotkania z poezją

Przy Bibliotece Publicznej w Namysłowie działa od siedmiu lat Klub Młodych Twórców „Wena”. W klubowych spotkaniach (w każdy piątek tygodnia) bierze udział piętnastu młodych ludzi zainteresowanych twórczością poetycką. Jedenaścioro z nich działa w klubie od początku jego istnienia. Opiekunem twórczej grupy jest autorka niniejszego artykułu [znana i ceniona na Opolszczyźnie autorka tekstów poetyckich i prozatorskich – przyp. red.].

Klub Młodych Twórców dorobił się już okazałej biblioteczki, na którą składają się indywidualne tomiki młodych poetów oraz dwa almanachy. Do wydania przygotowany jest kolejny almanach.

Niedawno, dzięki finansowej pomocy Starostwa Powiatowego w Namysłowie możliwe stało się wydanie drukiem zbioru wierszy Krzysztofa Ogonowskiego. 14 lutego br. miała miejsce uroczysta promocja debiutanckiego tomiku. Tomik nosi trochę prowokacyjny tytuł „Po-kuszenie” i zawiera wiersze, które autor pisał i zbierał ponad trzy lata.

KRZYSZTOF OGONOWSKI urodził się 29 października 1981 r. Jest więc poetą, któremu przyszło żyć w czasach „burz i przemian”. Na sprawy ważne, dziejące się wokół niego, zwrócił uwagę dość wcześnie. Już w szkole średniej, jako bardzo dobry uczeń i olimpijczyk przykuwał uwagę swoim talentem, powagą, pasją, jaką stało się dla niego zdobywanie wiedzy. Stał się aktywnym uczestnikiem spotkań klubowych, przynosił coraz ciekawsze teksty, wygrał kilka konkursów poetyckich, a jego wiersze zaczęły ukazywać się w prasie i różnych almanachach. Z bardzo dobrymi wynikami ukończył Technikum Rolnicze w Namysłowie i jako laureat kilku olimpiad przed-

*promocja tomiku wierszy
Krzysztofa
Ogonowskiego*

miotowych miał otwar-
ty wstęp na uczelnie
wyższe.

Wybrał SGGW w War-
szawie, kierunek archi-
tekturę krajobrazu.
Studia porwały go cał-
kowicie, ma więc coraz
mniej czasu dla siebie,
ale Klubowi „Wena”
pozostał wierny i czę-
sto uczestniczy w spo-
tkaniach.

W jego tomiku są teksty, które nie pozostawią nas obojętnymi. Prze-
gląda się w nich cała „mizéria” człowiecza. Młody poeta odrzuca fał-
szywy wstyd i wszelkie zakłamanie. Wiele tu zarzutów wobec pew-
nych spraw politycznych, społecznych, moralnych. Sporo uwag na
temat tzw. wartości duchowych. Rozprawiając się ostro z głupotą i
nudą, usiłuje przekonać nas, że jest przecież coś takiego, jak ow nie-
zniszczalny instynkt, który zmusza Człowieka do pozostania Człó-
wiekiem. Marzy mu się powrót do „czystych źródeł”, do autentycz-
nego poszanowania Słowa. Być może ten skromny tomik nie zgnie w
powodzi ukazujących się książek (i książeczek) i – po prostu zaist-

Aleksandra Paniewska

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

Warto poszukać w Internecie

– **www.pbi.edu.pl**

Polska Biblioteka Internetowa (PBI) została uruchomiona 21 grudnia 2002 r. Głównym celem jej powołania było wyrównywanie szans dostępu do polskich zasobów edukacyjnych i kulturalnych osobom spoza dużych ośrodków akademickich czy kulturalnych poprzez sieć www.

Projekt PBI jest jednym z filarów Programu Powszechnej Edukacji Informatycznej, a jego realizacją zajmuje się powołany przy Komitecie Badań Naukowych – Departament Promocji Społeczeństwa Informatycznego.

Główne menu PBI składa się z następujących działów: 1. Aktualności, 2. O PBI, 3. Partnerzy projektu, 4. Scenariusze zajęć poświęconych książce, 5. Katalog.

Zasadniczy katalog PBI obejmował będzie: klasykę literatury polskiej, podręczniki akademickie i publikacje naukowe, dokumenty archiwalne, publikacje przeznaczone dla osób niewidomych, archiwa Nieliterackie (tj. rękopisy muzyczne i kartografie), dzieła malarstwa, grafiki, fotografii, czasopisma i periodyki naukowe. Docelowo w skład zasobów PBI wchodzić będą również utwory multimedialne (filmy naukowe i dokumentalne), adaptacje dzieł literackich, zapisy spektakli.

Korzystanie z PBI ma być z założenia bezpłatne, jednakże będzie również funkcjonował odpłatny katalog dla dzieł, co do których nie wygasły jeszcze prawa autorskie. Nie ustalono dotychczas formy tej płatności.

– **www.literatura.net.pl**

Portal, którego redaktorem naczelnym jest Antoni Pawlak w całości poświęcony jest książkom. Składa się z dwóch części:

1. e-książki
2. księgarnia internetowa

W założeniu twórców tym, co ma wyróżniać portal jest szeroki wybór tytułów: oferta dotyczy zarówno klasyki, jak i nowości wydawniczych. Posługując się zakładkami możemy korzystać z: alfabetycznego spisu tytułów lub autorów, katalogu gratisowego bądź płatnego, a także z katalogu przedmiotowego. Sposób założenia konta, dzięki któremu można korzystać z bazy omówiono w osobnym dziale. W ofercie wirtualnego księgozbioru znajduje się około 1000 książek, a ponadto zapowiedzi wydawnicze oraz przegląd najistotniejszych aktualnych wydarzeń z dziedziny kultury.

Poruszanie się po *Księgarni internetowej* ułatwia alfabetyczny spis tytułów, autorów oraz wydawnictw. Możliwe jest także wyszukiwanie przedmiotowe. Osobne zakładki, których nie warto pomijać to: bestsellery i promocje.

– **www.mbp_opole.art.pl**

Strona internetowa Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu. Zawiera podstawowe informacje na temat funkcjonowania biblioteki, takie jak: struktura, historia, regulamin, godziny otwarcia poszczególnych placówek, przegląd aktualności, czyli wiadomości na temat spotkań i imprez, których organizatorem jest biblioteka, przegląd czasopism i nowości wydawniczych oraz informacje o usługach realizowanych przez MBP. Osobną zakładkę stanowi informacja o działalności opolskiego okręgu Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich.

– **www.oportal.pl**

Portal województwa opolskiego utworzony i prowadzony przez Agencję Rozwoju Opolszczyzny (ARO). Można tu zapoznać się

z najnowszymi informacjami dotyczącymi Regionu w dziale *Aktualności*, przejrzeć dziesięć lokalnych tytułów z terenu województwa w *Kiosku z prasą*, odesłać się do stron www powiatów i gmin województwa opolskiego.

Z menu bocznego skorzystają ci, którzy szukają aktualnej informacji o imprezach kulturalnych w naszym Regionie, o firmach działających w województwie, czy o kierunkach rozwoju Opolszczyzny zawartych w „Strategii rozwoju województwa opolskiego”.

JUBILEUSZ 10-LECIA
Biblioteki Austriackiej – Österreich-Bibliothek
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu

W 2003 roku mija dziesięć lat od otwarcia w Opolu Biblioteki Austriackiej – Österreich-Bibliothek, jako filii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej.

Uroczystości związane z jubileuszem, zorganizowane 26-27 marca 2003 roku, były okazją do zaprezentowania działań podejmowanych przez bibliotekę w dziesięciolecie. Stworzyły też możliwość uczestniczenia w szeregu imprez kulturalnych. Mieliśmy szansę wysłuchania koncertu wiedeńskiego duetu fortepianowego „Theiner & Breitner”, czy obejrzenia fotografii Bernadety Sturzbecher, oddających klimat wiedeńskich kawiarni literackich.

Organizatorzy jubileuszu zadbali również o podniebienia Opolan proponując rozsmakowanie się w np. semiku czy sznyclu po wiedeńsku, w czasie Tygodnia Kuchni Austriackiej.

Uroczystości uświetniła obecność zaproszonych gości, m.in. Konsula Generalnego Republiki Austrii dr. Ernsta-Petera Brezovszkyego, przedstawicieli władz miasta i województwa oraz zaprzyjaźnionych organizacji, instytucji i bibliotek.

Prezentowane referaty zostały wygłoszone w czasie oficjalnego otwarcia obchodów dziesięciolecia Biblioteki Austriackiej – Österreich-Bibliothek Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu.

(red.)

Monika Wójcik-Bednarz
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu
Biblioteka Austriacka – Österreich-Bibliothek

***Działalność Biblioteki Austriackiej w Opolu
w latach 1993-2000 i jej rola w nauczaniu
i popularyzacji języka i kultury
niemieckiej i austriackiej***

Otwarcie biblioteki

Biblioteka Austriacka w Opolu działa jako oddział Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu od 29 maja 1993 r. Jest w Polsce jedyną tego typu placówką o charakterze publicznym i ogólnodostępnym. Inne – w Poznaniu (zał. 1993), Krakowie (zał. 1986) i Wrocławiu (zał. 1993) – działają przy tamtejszych uniwersytetach, a w Przemyślu (zał. 1993) przy Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych. W Europie Środkowo-Wschodniej Austriacy założyli i zaopatrują w księgozbiór ponad 40 takich bibliotek.

W 1991 r. WBP w Opolu nawiązała kontakt z Austriackim Konsulatem Generalnym w Krakowie, w celu wzbogacenia księgozbioru istniejącego już Oddziału Zbiorów Obcojęzycznych, o literaturę w języku niemieckim, na którą było coraz większe zapotrzebowanie.

Wraz z odpowiedzią, WBP otrzymała od strony austriackiej książki wydane przez Austriacką Akademię Nauk oraz propozycję zorganizowania w Opolu Biblioteki Austriackiej.

Decyzja o jej utworzeniu zapadła w maju 1992 r., a z początkiem 1993 r. rozpoczęto przygotowania do otwarcia. Strona austriacka zobowiązała się do dostarczenia na początek około 4500 książek, tzw. wyposażenia podstawowego biblioteki (z czego do otwarcia dotarło około 3500), a pracownikom biblioteki zapewniła coroczne (jednomiesięczne lub dwa dwutygodniowe) stypendia w Austrii,

w celu realizacji spraw organizacyjnych biblioteki, zamawiania zbiorów, a także poznania kraju i jego kultury.

Podczas organizacji biblioteki pomocy udzielił nam Wydział Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, który przekazał duży lokal przy pl. J. Piłsudskiego 5 oraz fundusz na urządzenie i umeblowanie biblioteki. Pokażną sumę 25 000 szylingów (wówczas około 35 milionów starych złotych) przekazał ówczesny Konsul Generalny Republiki Austrii w Krakowie – dr Emil Brix. WBP zobowiązała się utrzymywać lokal i zapewnić fachową obsługę.

Od początku istnienia Biblioteki Austriackiej, opiekę nad nią sprawuje Austriacki Konsulat Generalny z Krakowa, który wraz z powstałym w zeszłym roku Austriackim Forum Kultury organizuje również program kulturalny.

Otwarcie Biblioteki Austriackiej stało się ważnym wydarzeniem w życiu WBP. Zorganizowane bardzo uroczyste zgromadziło licznie zaproszonych przedstawicieli opolskiej polityki, gospodarki, nauki, kultury i administracji.

Ówczesny wicekanclerz Republiki Austrii dr Erhard Busek i wojewoda opolski Ryszard Zembaczyński wygłosili przemówienia odnoszące się do przeszłości i teraźniejszości obu państw oraz przecięli wstęgę w barwach narodowych polskich i austriackich. Obecni byli także austriaccy dyplomaci w Polsce: dr Gerhard Wagner – Ambasador Republiki Austrii w Warszawie oraz dr Emil Brix – Konsul Generalny Republiki Austrii w Krakowie. Otwarcie uświetnił wprowadzony z Warszawy zespół wokalny „Lord Singers”, a uroczystości zakończył cocktail w foyer Filharmonii Opolskiej, sponsorowany przez nieistniejące już dziś zakłady mięsne Peters, których współwłaścicielem był Austriak – Peter Neumann.

Księgozbiór

Księgozbiór biblioteki liczy prawie 14 500 wol. oraz 834 wol. zbiorów audiowizualnych. Zbiory są w całości skatalogowane

i dostępne w postaci katalogu kartkowego i komputerowego w programie SOWA.

Struktura księgozbioru jest zróżnicowana. Zbiór zaplanowany jako reprezentatywny dla Austrii, zawiera wyłącznie dzieła autorów austriackich (m.in. Ingeborg Bachmann, Rainer M. Rilke, Thomas Bernhard, Adalbert Stifter, Arthur Schnitzler, Peter Handke, Franz Kafka, Stefan Zweig), a także literaturę o tym kraju traktującą, przeznaczoną dla czytelnika bardzo dobrze już znającego język niemiecki.

Dla studentów i germanistów szczególnie cenny jest zbiór z dziedziny literaturoznawstwa. W zbiorze reprezentowane są także: filozofia (m.in. Karla Poppera i Ludwika Wittgensteina), psychologia (m.in. Alfreda Adlera, Zygmunta Freuda), religia, nauki społeczno-polityczne, matematyczno-przyrodnicze. Posiadamy cenne albumy malarstwa i architektury.

Dla historyków cenny jest księgozbiór dotyczący historii Austrii, a dla turystów przewodniki turystyczne, albumy krajoznawcze, bieżąca bogata oferta Austriackiego Ośrodka Informacji Turystycznej w Warszawie oraz filmy wideo.

W czytelniku można skorzystać na miejscu lub wypożyczyć czasopisma. Prenumerowane są 33 tytuły czasopism, m.in.: dzienniki „Der Standard”, „Die Presse”, tygodniki „Profil” i „News” oraz popularny miesięcznik „Wienerin”. Wiele jest także innych periodyków dotyczących aktualnej problematyki młodzieży, literatury i in.

Czytelnicy

Od początków działalności Biblioteki Austriackiej stale wzrasta liczba jej czytelników – od 180 w pierwszym roku działalności, do 715 w roku ubiegłym – co stanowi wzrost o prawie 300 %.

W pierwszym roku działalności czytelnicy odwiedzili Bibliotekę ok. 2000 razy, w roku ubiegłym zanotowano ok. 8500 odwiedzin (wzrost o 450 %). Udało się zwiększyć ilość odwiedzin, a także wypożyczeń – z 1000 w 1994 r. do ponad 14 000 w roku 2002. W okresie 10 lat zarejestrowaliśmy 60 000 tysięcy wypożyczeń

i 45 000 udostępionych zbiorów na miejscu.

Ze zbiorów biblioteki korzystają głównie ludzie młodzi, 13 % stanowi młodzież szkolna, 50 % studenci, resztę grupa wiekowa od 25 lat wwyż, w tym sporo emerytów.

Działalność kulturalna

Działalnością przynoszącą Bibliotece Austriackiej wiele popularności są imprezy kulturalne.

W latach 1993-2002 zorganizowano 186 imprez, w tym:

- spotkań autorskich – 37
- odczytów – 3
- konkursów – 6
- dyskusji – 51
- wystaw – 28
- koncertów – 10
- przedstawień teatralnych – 12
- projekcji filmowych – 20
- Dni Kultury Austriackiej – 3 (2000-2002)

Na konkursy złożyło się m.in.:

- 6 edycji konkursu „Austria – kraj i mieszkańcy” (1998-2003) (impreza cykliczna z główną nagrodą – wycieczką do Wiednia)
- „Konkurs wiedzy o Nadrenii-Palatynacie” (1999), w ramach Dni Kultury Nadrenii-Palatynatu na Śląsku Opolskim.

Największym zainteresowaniem cieszyły się imprezy artystyczne. Koncerty muzyczne od muzyki poważnej, po skoczną muzykę żydowską – dwukrotnie w Opolu występującego i zawsze spotykającego się z żywą reakcją publiczności – zespołu „10 Saiten und 1 Bogen”. Muzykę na rzadko spotykanych instrumentach szklanych: szklanej harmonice i dzwonach prezentował duet „Schönfeldinger”, a kwartet „Salzburger Saitenklang” zaprezentował klasykę austriacką na tra-

dycyjnych austriackich instrumentach ludowych.

Odbyły się także koncerty: jazzowe (kwartet Efzeg), organowe (Kurt Rapf), fortepianowe (Natasa Veljkovic) oraz wokalne (Judith Kopecy) i chóralne.

Dużym powodzeniem cieszyły się przedstawienia teatralne, szczególnie te w ramach Dni Kultury Austriackiej („Niewinni” Brocha czy „Czarowny korowód” W. Schwaba). W Opolu występował także Theater Mërz z Grazu z rewią piosenek wiedeńskich (Weana Gmüat), czy wiedeńska grupa Gondhal ze spektaklem „Himmel und Hose”.

Podczas spotkań autorskich gościli w Opolu, m.in.:

Gregor von Rezzori i pastor Joop Roeland z Wiednia, Fabjan Hafner, poeta austriacki pochodzenia słoweńskiego z Karyntii, Toni Kleinlecher, młody poeta z Tyrolu, Alois Vogel, prezentujący antologię poezji z lat 1964-1997 pt. „Meandry czasu”, Hugo Bonatti z Innsbrucku, Viktor Fortin z wykładem „Styria – muzyki”, Ernst Vlcek, Traute Foresti, Marianne Gruber, Beppo Bayerl – których książki tłumaczone były na język polski i wydawane przez Uniwersytet Wrocławski w serii „Biblioteka Austriacka”.

W 1996 r. zaprezentowano cykl spotkań ze znanymi nie tylko w Austrii pisarzami literatury dziecięcej. W Opolu gościł Ernst Ekker, Martin Auer, Georg Bydlinski i Lene Mayer-Skumanz. Spotkania uwieńczyła ciekawa wystawa austriackich książek dla dzieci i młodzieży. Jedną z autorek Lene Mayer-Skumanz wystąpiła z propozycją przetłumaczenia na język polski książeczki „Die kleine Eule” – „Mała sowa”, która od 1996 r. jest dostępna w 20 językach w Internecie – ma nawet własną stronę, wkrótce ma również figurować na stronach UNICEF-u. W maju organizowany jest międzynarodowy zjazd tłumaczy, ilustratorów i kompozytorów tego niedużego, lecz popularnego tekstu.

W 1997 r. odbył się cykl spotkań z pisarkami austriackimi (m.in. Anna Mitgutsch, Marianne Gruber). Austriacką literaturę tworzoną

przez kobiety zaprezentowały Doris Haubner i Karoline Windhager w programie „Ojczyzną jesteś wielkich synów – a gdzie są córki?”, Sibylle Clauß – „Lepsza połowa”. Birte Brudermann przedstawiła poezję poetki Christine Lavant.

Ponadto odbyły się spotkania z pisarzami związanymi z Austrią, a niekoniernie Austriakami (gościliśmy m.in. Josefa Burga, pisarza żydowskiego z Czerniowiec na Ukrainie, Adama Zielińskiego, mieszkającego i tworzącego od ponad 30 lat w Wiedniu).

W ciągu dziesięcioletniej działalności Biblioteka Austriacka zorganizowała liczne wystawy, m.in. „Die Zeit gibt die Bilder”, „Skrzydła ma mój koń bujany” (wystawa książki dziecięcej), „Żydzi w Polsce – swoi czy obcy” (Centrum Kultury Żydowskiej w Krakowie), „Looking back on Kraków”, „Powiązania – Verbindungen”, „Ödon von Horvath – w 100 rocznicę urodzin”.

Prace swe prezentowali artyści lokalni: „Pejzaże austriackie – Stanisława Waligórskiego”, „Tyrol w 4 porach roku” – fotografie Grzegorza Kalisiaka, „Rysunki Anny Dziemieszyńskiej”, „Gobeliny” Czesławy Lizoń.

W 1993–4 r. w Bibliotece Austriackiej odbywały się cotygodniowe spotkania członków Towarzystwa im. J. von Eichendorffa. W ramach tej działalności odbyło się spotkanie poświęcone twórczości Gustawa Mahlera zaprezentowane przez Fryderyka Kremsera i Bolesława Banasia.

W Bibliotece Austriackiej gościli również z wykładami politycy (m.in. dr Erhard Busek – „Wie sieht die Zukunft Europa Aus”, Monika Kalista – „Kultura dla Europy”, dr E.-P. Brezovszky – „Polska i Austria we wspólnej Europie”).

Niewątpliwie największym sukcesem kulturalnym Biblioteki Austriackiej są: „Dni Kultury Austriackiej” organizowane od 2000 co roku, na które składa się wiele imprez – koncert muzyczny w Filharmonii Opolskiej, wystawy, finał konkursu o Austrii, wykład Konsula Generalnego Republiki Austrii w Krakowie oraz Dni Kuchni Austriackiej.

Przedsięwzięcie to ma na celu przedstawienie większej liczby imprez kulturalnych w ciągu 2-3 dniowego „festiwalu” kultury austriackiej. Wprawdzie już w latach wcześniejszych publiczność opolska mogła poznać muzykę, literaturę i sztukę znaną z Dunaju, jednak dopiero po objęciu funkcji Konsula Generalnego Republiki Austrii w Krakowie przez dra Emsta-Petera Brezovszkyego w 1999 r. zmieniono sposób prezentacji kultury austriackiej w Polsce. Istotną sprawą było pozyskanie patronów honorowych imprezy: marszałka województwa opolskiego, wojewodę opolskiego i prezydenta miasta Opola oraz patronów medialnych: Nową Trybunę Opolską, Radio Opole i ośrodek regionalny TVP w Opolu, i oczywiście sponsorów: Biuro Podróży Almatour, Hotel Mercure (dawniej Orbis Opole), Towarzystwo Ubezpieczeniowe Generali i Raiffeisen Bank. W stale rosnącym gronie współorganizatorów znalazły się Filharmonia Opolska, Teatr im. Jana Kochanowskiego, Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego i Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych.

Kursy języka niemieckiego

Pracownicy biblioteki nie poprzestają na gromadzeniu i udostępnianiu zbiorów. Dla osób chcących się uczyć języka niemieckiego zorganizowano dział podręczników z kasetami, a od 1998 r. biblioteka stała się także niepubliczną placówką szkolenia ustawicznego, organizując kursy języka niemieckiego. Do tej pory z oferty tej skorzystało ok. 400 uczestników w grupach na 5 stopniach zaawansowania oraz grupie konwersacyjnej.

Pod koniec ubiegłego roku austriackie Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaproponowało Bibliotekom Austriackim szerszą współpracę z Instytutem Austriackim, powołanym przez rząd Republiki Austrii w celu organizowania kursów i podnoszenia jakości nauczania języka niemieckiego oraz propagowania wizerunku współczesnej Austrii w kontekście pluralizmu kulturowego Europy. Pierwsze kroki w kierunku nawiązania tej współpracy zostały już poczynione.

W lutym br. złożono wniosek o uzyskanie licencji na utworzenie

przy Bibliotece Austriackiej centrum egzaminacyjnego Austriackich Certyfikatów Języka Niemieckiego – dyplomów o standardach międzynarodowych, stanowiących autentyczny dowód znajomości języka niemieckiego, dając – w zależności od stopnia egzaminu – większe szanse w życiu codziennym, na rynku pracy, w dostępie do uniwersytetów i innych instytucji kształcących.

Lekcje biblioteczne

Systematycznie organizowane są lekcje biblioteczne dla szkół i uczelni, mające na celu zapoznanie potencjalnych czytelników ze zbiorami i działalnością Biblioteki Austriackiej. Lekcje biblioteczne są często połączone z projekcją filmów oraz prelekcjami o Austrii. W roku szkolnym odbywają się średnio 3-4 lekcje biblioteczne w miesiącu.

Seminaria

Pracownicy biblioteki biorą udział w licznych seminariach, kursach i konferencjach w kraju i za granicą, mających na celu lepsze poznanie kultury i literatury austriackiej, propagowanie działalności Biblioteki Austriackiej oraz nawiązywanie kontaktów.

Publikacje

Działalność Biblioteki Austriackiej znajduje szerokie echo w prasie lokalnej i fachowej. Ukazały się artykuły, m.in. w „Poradniku Bibliotekarza”, „Pomagamy Sobie w Pracy”, „Pracach Germanistycznych Uniwersytetu Opolskiego” oraz publikacji wydanej po konferencji „10 lat nauczania języka niemieckiego na Górnym Śląsku” zorganizowanej w 2001 r. przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach.

Do tradycji już należy utrzymywanie regularnych kontaktów z opolskimi mediami oraz szkołami i uczelniami.

*Oficjalne otwarcie obchodów dziesięciolecia Biblioteki Austriackiej w Opolu
od lewej: Monika Wójcik-Bednarz, Bernadeta Sturzbacher, Tadeusz Chrobak, dyrektor
WBP w Opolu, Arkadiusz Karbowski, wiceprezydent miasta Opola*

Filharmonia Opolska, wystawa „10 lat Biblioteki Austriackiej w Opolu”

Bernadeta Sturzbecher

Uniwersytet im. A.Mickiewicza w Poznaniu

Austriacki Ośrodek Kultury. Centrum Egzaminacyjne

***Działalność Biblioteki Austriackiej
jako centrum kultury i edukacji***

Czytelnia Austriacka powstała jako wspólna inicjatywa Uniwersytetu Poznańskiego i Instytutu Kultury Austriackiej w Warszawie, noszącego obecnie nazwę Austriackie Forum Kultury. Głównym inicjatorem był ceniony specjalista literatury austriackiej prof. Stefan Kaszyński, ze strony austriackiej nieżyjący już dyrektor Austriackiego Towarzystwa Literackiego, dr Wolfgang Kraus. Uroczyste otwarcie nastąpiło w październiku 1990.

Choć sztyl na budynku zaprasza nas do Czytelni, jest to jednak więcej niż czytelnia i biblioteka, to przede wszystkim miejsce sprzyjające spotkaniom, wymianie intelektualnej, a także wszelakim inspiracjom twórczym. W ciągu kilkunastu lat działalności rozwinął się w oparciu o potencjał intelektualny poznańskiego uniwersytetu prężny ośrodek kultury. Zaowocowało to zmianą nazwy „Czytelnia” na nową, oddającą lepiej szeroki zakres działalności – Austriacki Ośrodek Kultury. Centrum Egzaminacyjne.

Główne kierunki działalności to propagowanie kultury austriackiej poprzez organizowanie wieczorów autorskich, spotkań z literatami z Austrii oraz tłumaczami, a także wieczory muzyki, pokazy filmów w niemieckiej wersji językowej, spektakle teatralne.

W ciągu tych kilkunastu lat działalności spotkaliśmy się z wieloma znakomitymi współczesnymi pisarzami austriackimi: Marianną Gruber, Robertem Menasse, Julianem Schuttingiem, Robertem Schneiderem, Martinem Pollackiem, a także ze znakomitymi austriackimi znawcami literatury: prof. Kurtem Bartschem, prof. Johannem Hol-

znerem, prof. Josephem Strelką. Gościliśmy mieszkającą w Wiedniu Ewę Lipską

Mieliśmy zaszczyt gościć również potomka rodziny cesarskiej, Georga Habsburga, a także wnuczkę premiera Badeniego, wraz z mężem, hr. Pinińskim, którego korzenie sięgają królewskiego rodu Stuartów.

Dużą popularnością cieszą się, ilustrowane przezroczami i filmami, spotkania krajoznawcze.

Gośćmi czytelnymi są również poznańscy naukowcy, szczególnie z poznańskiej germanistyki i historii, propagujący wiedzę o Austrii, jej historii, literaturze i kulturze.

Dzięki dobrej współpracy z wieloma instytucjami kulturalnymi miasta Poznania m.in. z Centrum Kultury Zamek, Muzeum Narodowym, Filharmonią Poznańską, Akademią Muzyczna, Polską Akademią Nauk, klubami jazzowymi (np. Blue Note) oraz znaczącymi galeriami i teatrami Poznania, przy współudziale oczywiście partnerów austriackich, tradycja stało się organizowanie spotkań, wystaw malarskich i koncertów poza siedzibą Ośrodka (warto wspomnieć o koncercie z udziałem Claudio Abbado).

Znaczącym dorobkiem jest inicjatywa wydawnicza, zatytułowana „Kolekcja Czytelni Austriackiej”, w której ukazały się m.in.: „Summa Vitae Austriacae” oraz Antologia Aforyzmu Austriackiego „Mądrość mówi przyciszonym głosem”.

Dużym wydarzeniem w skali miasta były organizowane Dni Kultury Austriackiej, w których uczestniczyli licznie mieszkańcy Poznania.

Obecnie przygotowujemy sympozjum poświęcone twórczości I. Bachmann z okazji 30-tej rocznicy Jej śmierci i 25-lecia Zakładu Literatury i Kultury Austriackiej przy IFG.

Działalność kulturalną Austriackiego Ośrodka uzupełnia i wspomaga działalność edukacyjną.

Od zarania prowadzimy przy współpracy metodycznej z germani-

stami z IFG kursy języka niemieckiego. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się specjalistyczne kursy przygotowujące do egzaminów, które przeprowadzamy od kilku lat z dużym sukcesem.

Przy współpracy z Österreich Institut z Warszawy organizowane są seminaria i warsztaty metodyczne dla lektorów języka niemieckiego, zarówno z uniwersytetu jak i innych szkół z Poznania i Wielkopolski.

Działalność edukacyjna obejmuje też konkursy wiedzy o Austrii dla uczniów szkół średnich oraz prezentacje w siedzibie Ośrodka. Promujemy studenckie zespoły teatralne, które przygotowują spektakle w języku niemieckim, oparte na tekstach autorów austriackich.

W ramach współpracy z Komitetem Głównym Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Niemieckiego, organizujemy rokrocznie spotkania w siedzibie Ośrodka.

Realizacja powyższych zadań edukacyjnych i kulturalnych, a także wychodzenie na zewnątrz i poszerzanie kręgu odbiorców możliwe jest dzięki szerokiej informacji w prasie, radiu, telewizji i Internecie. Działania podejmowane przez Ośrodek propagujemy także dzięki plakatom, ulotkom oraz indywidualnym zaproszeniom.

Rozmaitość podejmowanych inicjatyw, wątków i tematów – od działań artystycznych po kursy językowe, od Dobrek Bistro po Claudio Abbado, od związków Mozarta z wolnomularstwem po tajemnice alkowy Habsburgów – tworzą niepowtarzalny klimat tej placówki.

KONFERENCJE

Konferencja „Standaryzacja kosztów w bibliotekach publicznych Chełm – Okuninka

W dniach 19-21.09 br., Zarząd Oddziału Międzypowiatowego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Chełmie, zorganizował ogólnopolską konferencję „Standaryzacja kosztów w bibliotekach publicznych”. Miejscem spotkania była Okuninka nad Jeziorem Białym. W trakcie konferencji wygłoszono następujące referaty:

- *Standardy biblioteczne w teorii i praktyce* (Lucjan Biliński, Ministerstwo Kultury);
- *Kształt organizacyjny bibliotek publicznych – próba analizy na podstawie ankiet* – komunikat (Agnieszka Muszyńska, Chełmska Biblioteka Publiczna);
- *Efektywna biblioteka publiczna w społeczeństwie informacyjnym* (Jan Wołosz, przewodniczący Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich);
- *Wskaźniki efektywności bibliotek według normy ISO 11620* (dr hab. Ewa Głowacka, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika, Toruń);
- *Kształtowanie budżetu biblioteki publicznej na przykładzie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H.Łopacińskiego w Lublinie* – komunikat (Zofia Ciurus, dyrektor biblioteki);
- *Efektywność kosztowa w modelu międzyorganizacyjnym biblioteki publicznej* (Andrzej Tyws, Biblioteka pod Atlantami, Wałbrzych);

- *Efektywność kosztowa biblioteki w aspekcie zarządzania mieniem i źródłami informacji* (Teresa Szymorowska, Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska w Toruniu);
- *Modelowanie kosztów bibliotek publicznych* (prof. dr hab. Jacek Osiewalski, Anna Osiewalska, Akademia Ekonomiczna, Kraków).

Konferencji towarzyszyły oferty dla bibliotek złożone przez: firmę 3 M Poland (systemy zabezpieczeń, systemy identyfikacji zbiorów bibliotecznych); firmę Aleph Poland Spółka z o.o. (struktura bazy danych).

Mimo dość napiętego programu Konferencji, jej organizatorzy zdołali zapewnić uczestnikom spotkania atrakcje towarzyskie (wspólne biesiadowanie przy ognisku) i krajoznawcze (zwiedzanie Chełmskich Podziemi Kredowych oraz Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego).

*Alicja Bujak
WBP w Opolu*

NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM

propozycje do księgozbioru podręcznego

Czerwona księga roślin województwa opolskiego : rośliny naczyniowe wymarłe, zagrożone i rzadkie / red. Krzysztof Spalek, Arkadiusz Nowak ; Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. - Opole : Śląskie Wydaw. „ADAN”, 2002. - 158, [2] s. : il. kolor. - Bibliogr. s. 148-156. - (Przyroda Opolska)

Księga obejmuje 134 rośliny naczyniowe, z których część wymarła, część jest zagrożona wyginięciem, a część należy do rzadkości. Dociekania botaników, które obejmują około ośmiu lat badań, sprawiły, że odkryli nie tylko zupełnie nowe stanowiska roślin, ale ponownie opisali te, które przez poprzedników zostały uznane za wymarłe. Barwne ilustracje poparte są komentarzem słownym opisującym biologię, morfologię, rozmieszczenie geograficzne, informację o historycznych i aktualnych wielkościach populacji roślin.

Dialogi śląskie / rozmowy z przełomu wieków prowadził Józef Górdziałek ; Stowarzyszenie Instytut Śląski. - Opole : Wydaw. Inst. Śląski. - 2002, s. 341, [2] s. ; portr.

W zbiorze zgromadzono wypowiedzi ludzi nauki, kultury i polityki reprezentujących bardzo zróżnicowane, często wręcz sprzeczne spojrzenie na

problemy kulturowe współczesnego Górnego Śląska. Wywiady - rozmowy o Śląsku zostały przeprowadzone również z Opolanami: senatorem RP Dorotą Simonides, naukowcami: Joachimem Glenkiem, Franciszkiem Antonim Markiem, Wiesławem Lesiukiem. Choć rozmówców łączy wspólny rodowód, to jednak są podzieleni w sposobie rozumienia problemów tożsamościowych, etnicznych, narodowych i politycznych.

Drabina Jan : Górnym Śląsk : przewodnik historyczny. - Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 2002. - 229, [2] s. : il. kolor. - Bibliogr. s. 214-215. - (A to Polska właśnie)

Popularne wydanie dziejów Śląska od średniowiecza po czasy współczesne, bogato ilustrowane, powinno znaleźć swoje miejsce w regionalnym księgozbiorze podręcznym.

Dziedzictwo i perspektywy miasta oraz jego mieszkańców : materiały z VI Kędzierzyńsko-Kozielskiego Seminarium Naukowego (11-12 kwietnia 2002 r.) / pod red. nauk. Edwarda Nycza, Zenona Wiertelorza ; Uniwersytet Opolski ; Instytut Zarządzania Wiedzą w Krakowie ; Towarzystwo Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu. - Opole : Wydaw. Instytut Śląski, 2002. - 136, [1] s. tab, wykr.

W seminarium wzięli udział naukowcy, przedsiębiorcy, samorządowcy i politycy zainteresowani losami Kędzierzyna-Koźła i powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego. Skoncentrowano się w nim na problemach związanych z dziejami, teraźniejszością i przyszłością tego regionu w perspektywie

zmian zachodzących na przełomie XX i XXI wieku w Polsce i Europie.

Horwath Jerzy : Księstwo opolskie i jego podziały do 1532 r. : książęta, miasta, Kościół, urzędy, własność prywatna : Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2002. - 504 s., [2] k. tabl. złoż. : il., mapy

Obszerna monografia księstwa opolskiego podejmuje próbę ukazania jego dziejów na podstawie materiałów źródłowych. Pierwsze rozdziały poświęcono poczynaniom książąt z linii opolskiej, aż do 1532 r. Pozostałe części książki dotyczą rozwoju miast, działalności Kościoła, funkcjonowania urzędów i własności prywatnej.

Kociński Bogdan, Wojnar Józef : Osiągnięcia opolskiej lekkiej atletyki w latach 1945-2000. - Opole : Oficyna Wydawnicza Politechnika Opolska, 2002. - 249, [3] s. - Bibliogr. s. 247-248. - (Studia i Monografie ; z. 135)

Opolska lekka atletyka nie doczekała się dotąd kompleksowego opracowania obrazującego jej osiągnięcia. Zbierane przez wiele lat materiały źródłowe pozwoliły przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii opolskiej lekkiej atletyki, w części statystycznej zaprezentować osiągnięcia opolskich lekkoatletów w światowych, europejskich i krajowych imprezach lekkoatletycznych.

Nijakowski Lech M. : Dyskursy o Śląsku : kształtowanie śląskiej tożsamości regionalnej i narodowej w dyskursie publicznym. - Warszawa : Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, 2002.

- 227 s., [16]s. tabl. - Bibliogr. s. 223-227

Śląsk, a w szczególności Śląsk Opolski, jest miejscem przenikania się wpływów polskich, niemieckich i czeskich. Autor opracowania stara się przedstawić wiele aspektów wpływających na tożsamość Ślązaków, takich jak migracje do Niemiec, wyobrażenia o cechach Polaka, identyfikacja narodowa, animozje narodowościowe na Śląsku, m.in. konflikt wokół pomników żołnierzy Wehrmachtu, spór o Górę św. Anny, próba wykreowania narodu śląskiego.

Nowak Edmund : Obozy na Śląsku Opolskim w systemie powojennych obozów w Polsce (1945-1950) : historia i implikacje. - Opole : Centralne Muzeum Jeńców Wojennych ; Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2002. - 414 s., [1] k. tabl. : fot., mapa. - Bibliogr. s. 375-387. - (Studia i Monografie ; nr 312)

Dr Edmund Nowak, politolog i historyk jest dyrektorem Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu. Od lat zajmuje się dziejami powojennych obozów pracy. Niniejsza publikacja jest efektem badań o tym właśnie profilu. Przedmiotem książki jest historia obozów na Śląsku Opolskim w pierwszych latach po zakończeniu drugiej wojny światowej, ich rola oraz miejsce, jakie zajmowały w systemie powojennych obozów w Polsce. Oprócz obozu pracy w Łambinowicach autor podaje charakterystykę poszczególnych obozów na Śląsku Opolskim według powiatów.

Paczków - wieczne miasto / red. Henryk Romańczyk. - Paczków : Zakład Poligraficzny w Katowicach, 2002. - 125 s.

Piąta edycja konkursu na utwór poetycki dotyczący tematycznie Paczkowa zaowocowała antologią wierszy. Tomik zawiera nagrodzone prace uczniów szkół podstawowych, średnich i autorów dorosłych.

Szymkowicz Paweł : Polsko-czechosłowacki konflikt graniczny na odcinku Śląska Opolskiego i Opawskiego w latach 1945-1947. - Opole : Wydaw. Instytut Śląski, 2002. - 182 s. - Bibliogr. s. 172-178

W pracy omówiona została sytuacja na pograniczu polsko-czeskim powiatów: raciborskiego, głubczyckiego, prudnickiego i nyskiego. Każdy rok konfliktu terytorialnego został przedstawiony w osobnych rozdziałach. Niektóre problemy charakterystyczne dla pogranicza Śląska Opolskiego zostały specjalnie zaprezentowane, jak choćby: ujednoczenie granicy państwowej i kościelnej, czechosłowacka linia kolejowa z Opawy do Hanusovic przez Głuchołazy, sprawy małego ruchu granicznego i przepustek granicznych, spór o własność lasu miasta Paczkowa leżącego na terenie Czechosłowacji, zmieniona w 1958 r. granica państwowa.

Świtła-Trybek Dorota : Święto i zabawa : odpusty parafialne na Górnym Śląsku. - Wrocław : Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2000. - 172 s., [32] s. tabl. : kolor. : il., mapy. - Bibliogr. s. 149-

156. Rez. Summ. Zsfg. - (Prace i Materiały Etnograficzne ; t. 32)

Symbolem kulturowym regionu są wspólnie pielęgnowane zwyczaje i obrzędy. Jednym z nich jest odpust obchodzony przez mieszkańców Górnego Śląska od pokoleń. Odpust jest uroczystością imienia patrona kościoła. Autorka omawia sakralny i świecki charakter odpustów śląskich, m.in. na Opolszczyźnie.

Wieszczczyńska Krystyna : Zawadzkie : miasto i gmina : od wójta do burmistrza 1945-2002 / Urząd Miasta i Gminy Zawadzkie. - Zawadzkie : „Amad”, 2002. - 108 s.

Książka ukazała się z okazji 40. rocznicy nadania praw miejskich miejscowości Zawadzkie. Zawiera informacje o pierwszych latach tworzenia się administracji, ludziach, którzy ją tworzyli, jak rozrastało się miasto i gmina, przytacza nazwiska radnych i działaczy Zawadzkiego. Na uwagę zasługuje fakt, że autorką jest nasza koleżanka z biblioteki publicznej w Zawadzkim.

Zajączkowska Urszula : Dawne widoki Opola w grafice : 1680-1920. - Opole. - : Wydaw. MS, 2001. - 50, [2]s. : il.

W albumie zaprezentowano dwadzieścia siedem widoków Opola, które powstały w okresie od XVII do początku XX wieku. Stanowią one ilustrowaną historię miasta, prezentując w większości budowle zachowane dziś jedynie na tych sztychach.

Zawadka Janusz, Winter Jan : Strategia modernizacji odrzańskiego systemu wodnego. - Warszawa-Wrocław : Wydaw. Naukowe PWN, 2000. - 159, [9] s., [47] s. tabl. : il., mapy

Powódź z lipca 1997 r., zwana powodzią tysiąclecia, wymogła na władzach zainicjowanie prac zmierzających do przygotowania strategii zagospodarowania dorzecza Odry. Tak powstała nowoczesna koncepcja na miarę XXI w. - „Program dla Odry 2006”. Autorzy przedstawiają w pracy przyczyny i przebieg wielkiej powodzi, przytaczają tekst „Programu dla Odry 2006”. Pracę uzupełniają materiały dotyczące ochrony jakości wód, walorów przyrodniczych doliny Odry, leśnictwa, transportu wody itp.

Ziemia nyska - wielokulturowa historia regionu / Starostwo Powiatowe w Nysie : Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej. - Opole : Wydaw. Instytut Śląski, 2002. - 88, [1] s., [6] k. tabl. kolor : il.

Publikacja zawiera wykłady jakie Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Nysie zorganizował pod nazwą „Historia lokalna na przykładzie wybranych powiatów, miast i gmin”. Niektóre tytuły wykładów: Uzdrowisko Głuchołazy, Historia górnictwa złota na terenach księstwa nyskiego, Paczków - historia miasta od założenia do roku 1742, Dzieje fortyfikacji nyskich, Rok 1945 na ziemi nyskiej.

oprac. Hanna Jamry

**KRONIKA WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ
SPOŁECZNO-KULTURALNYCH
OPOLSZCZYZNY**

(lipiec – grudzień 2002 r.)

sierpień

30.08. Wernisaż V Międzynarodowego Pleneru Malarskiego zorganizowanego przez opolski okręg Związku Polskich Artystów Plastyków „Sztuka Użytkowa”, był efektem dwutygodniowej pracy artystów, utrwalających, tym razem, urokliwe zakątki parku i zamku w Mosznej oraz Dobrej.

wrzesień

8.09. II Przegląd Amatorskich Zespołów Muzycznych. Wzięły w nim udział grupy młodzieżowe grających muzykę rockową i rockopodobną. Impreza była okazją do zaprezentowania swej twórczości szerszej publiczności zgromadzonej w Miejskim Domu Kultury w Opolu.

13. – 15.09. IV Mistrzostwa Europy Mażonetek. Była to pierwsza tego typu impreza w Polsce i jednocześnie największa ze wszystkich, które do tej pory się odbyły. Do Opola przyjechało około 2000 osób, reprezentantów dziewięciu europejskich krajów. Organizacją mistrzostw zajął się Dom Kultury w Ozimku – centrum polskiego ruchu mażonetek.

15.09. W Łączniku (gm. Biała) odbyły się Dożynki wojewódzkie.

16.09. Uroczyste otwarcie cmentarza ofiar powojennego obozu w Łambinowicach.

14.09. – 12.10 X Śląski Festiwal im. Ludwika von Beethovena w Głogówku. Wykonawcami byli m.in. Krzysztof Jakowicz występujący z synem Jakubem, znakomitym skrzypkiem, najwybitniejsza polska klawesynistka Elżbieta Stefańska.

21-22.09. Międzynarodowy Festiwal Filmów Nieprofesjonalnych „Publicystyka”. Grand Prix kędzierzyńsko-kozielskiego festiwalu zdobył „Bez osłony nieba” – film Jacka Adamczewskiego z Łodzi.

„Publicystyka” to impreza, której celem jest nie tylko pokazanie osiągnięć i trendów amatorskiej twórczości filmowej, ale także doskonalenie nabytych już umiejętności poprzez zajęcia warsztatowe, spotkania, dyskusje.

24-29.09 XI Międzynarodowy Festiwal Perkusyjny. Gwiazdą festiwalu była grupa jazzrockowa SBB.

28.09. W Kędzierzynie-Koźlu odbyło się „Wrzosowisko” – Ogólnopolski Przegląd Piosenki Turystycznej i Poezji Śpiewanej.

grudzień

6.12. Kapituła Laurów Umiejętności i Kompetencji przyznała platynowy laur senatorowi RP prof. Stanisławowi Niciejowi, złote laury otrzymali Hubert Kurzał, burmistrz Leśnicy oraz (zespołowo) Energetyka Ciepła Opolszczyzny oraz Politechnika Opolska. Wręczenie odbyło się w Gómośląskim Centrum Kultury w Katowicach.

7.12 W Rudnikach podczas XI Spotkań Muzyków Jazzowych zagrały orkiestry dęte, kwartety, kapele i soliści z całej Polski.

oprac. Violetta Łabędzka

Violetta Łabędzka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

Wojewódzka Biblioteka Pub.
w Opolu
CZYTELNI

Irena Jurgielewiczowa

„Dokonałam w życiu tylko jednego odkrycia: staram się być jak najbardziej uczciwym człowiekiem. Nie robić przykrości innym. Nie dochodzić swego, pogodzić się z tym, że krzywdy bywają w życiu. Lepiej wybaczyć, aniżeli czuć się wiecznie skrzywdzonym.”

13 stycznia 2003 roku swoje 100. urodziny obchodziła Irena Jurgielewiczowa – powieściopisarka i pedagog, autorka wielu utworów adresowanych do dzieci i młodzieży oraz przepojonych głębokim humanizmem i miłością do świata przyrody powieści obyczajowych, w których ukazuje młodzieńczą miłość i przyjaźń, środowisko rodzinne, wzajemne stosunki między dziećmi i rodzicami, konflikty rodzinne rzutujące na postawy nastolatków i ich życiowy start.

Proponujemy kilka zadań literackich, mających na celu przybliżenie czytelnikom postaci Ireny Jurgielewiczowej i sprowokowanie ich do sięgnięcia do twórczości pisarki. Zabawa przeznaczona jest dla starszych dzieci i młodzieży.

Przydatne w zabawie mogą się okazać następujące książki:

1. Literatura dla dzieci i młodzieży w latach 1945-1979. – T.1: Proza / Stanisław Frycie. - Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 1978. - 518 s.

2. Nowy słownik literatury dla dzieci i młodzieży : pisarze, książki, serie, ilustratorzy, nagrody, przegląd bibliograficzny / red. Krystyna Kuliczkowska, Barbara Tylicka. - Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1984. - 571. [5] s.

3. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury : słownik bibliograficzny / pod red. Jadwigi Czachowskiej i Alicji Szalagan. T.3. - Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, 1994. - S. 449-452

1. Uzupełnij o brakujące słowa tytuły książek Ireny Jurgielewiczowej, następnie słowami tymi uzupełnij krzyżówkę. Rozwiązaniem będzie miejsce urodzenia autorki.

a. O chłopcu, który szukał _____

b. Historia o czterech _____

c. _____

d. Strategia _____

e. Jak jeden malarz _____ namalować szczęśliwego motyla

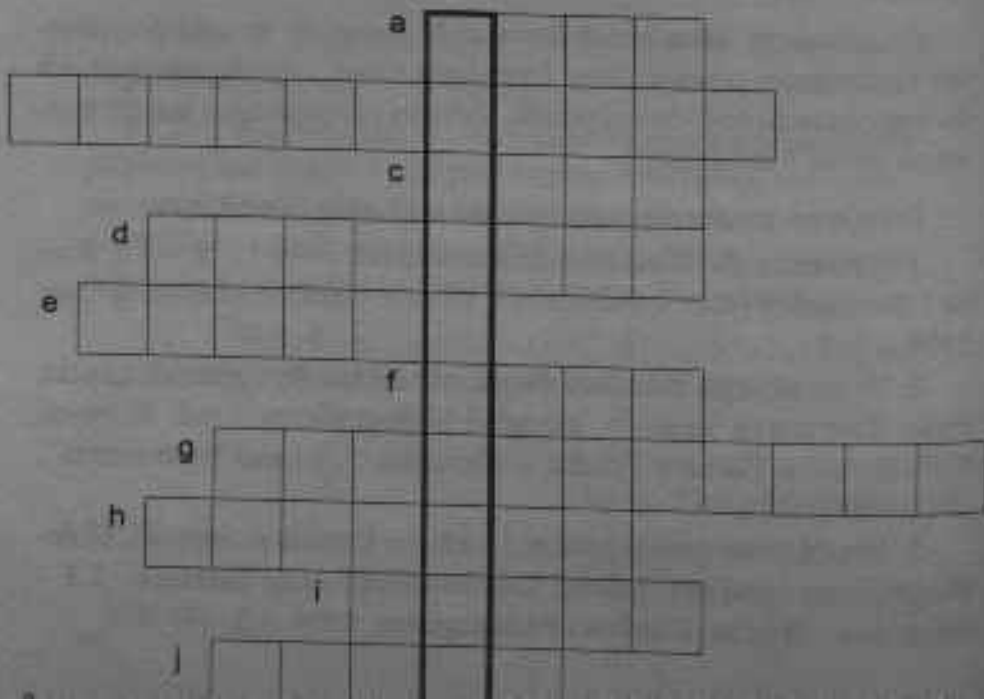
f. _____

g. _____ godziny

h. Wszystko _____

i. _____, byliśmy

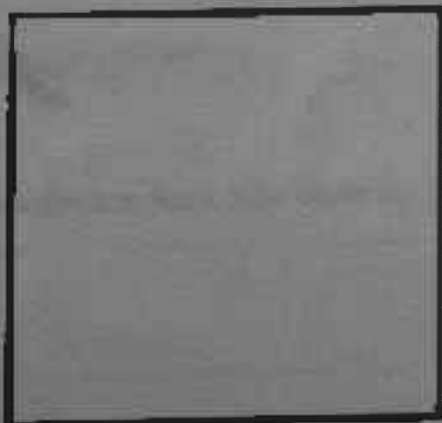
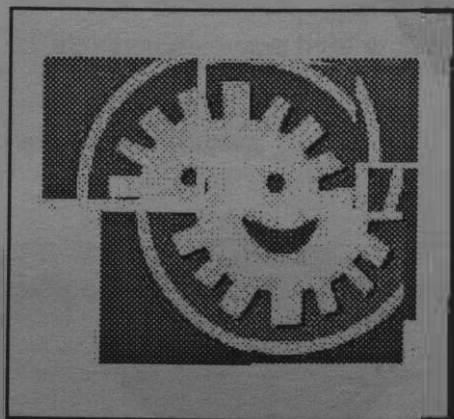
j. _____ i nieważne

2. W 1998 r. tom wspomnień „Byłam, byliśmy” trafił do finału przyznawanej w Polsce nagrody literackiej. Jaka nazwę nosi ta nagroda:
- a. Nike
 - b. Ikar
 - c. Książka Roku
3. W 1964 r. jedna z książek Ireny Jurgielewiczowej została wpisana na Listę Honorową H.Ch. Andersena. Podaj tytuł tej książki. Jaka organizacja przyznaje to wyróżnienie?

4. Wymień co najmniej dwie nagrody przyznane Irenie Jurgielewiczowej za twórczość dla dzieci.

5. W 1971 r. dzieci przyznały autorce swoją nagrodę. Jaka nazwę nosi to wyróżnienie oraz jak wygląda jego symbol? Narysuj go. Spróbuj rozpoznać symbol w porzrzucanych fragmentach.

A może wiesz jakie zadanie musi wykonać odbierający nagrodę, aby

6. Jeżeli znasz tytuły książek Ireny Jurgielewiczowej zadanie będzie bardzo proste. Dokończ rozpoczęte rysunki, które są jednocześnie odpowiedzią na pytania.

a. ile lalek jest w tytule bajki scenicznej i kto im towarzyszy

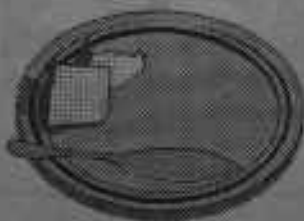
b. czego szukał chłopiec w wydanej w 1957 r. fantastycznej opowieści

c. kim był tytułowy Kajtek

d. co miało mieć smak orzechowy

7. Jakiego tytułu noszą książki, o których jest mowa w pytaniach?

a. *Niespodziewanie „Wyspa stała się terenem zdarzeń, które każde z czworga zapamiętało na długo, może zapamięta na całe życie. Zaczęło się jedenastego lipca, we wtorek, w dzień dżdżysty i chłodny”. Wtedy właśnie czwórka przyjaciół znalazła na wyspie śpiącego pod leszczyną Zenka.*

b. *Czternastoletnia Maja jest rozszalona na cały świat z powodu niepowodzeń z rodzicami, poprawki z geografii i nieudanych wakacji. W tym trudnym momencie poznaje starszego od siebie Michała.*

c. *Powieść o kilkunastoletniej dziewczynie, wychowance domu dziecka, która z trudem wyzwała się z kompleksu samotności i wyobcowania. Książka uzyskała wyróżnienie Premio Europeo.*

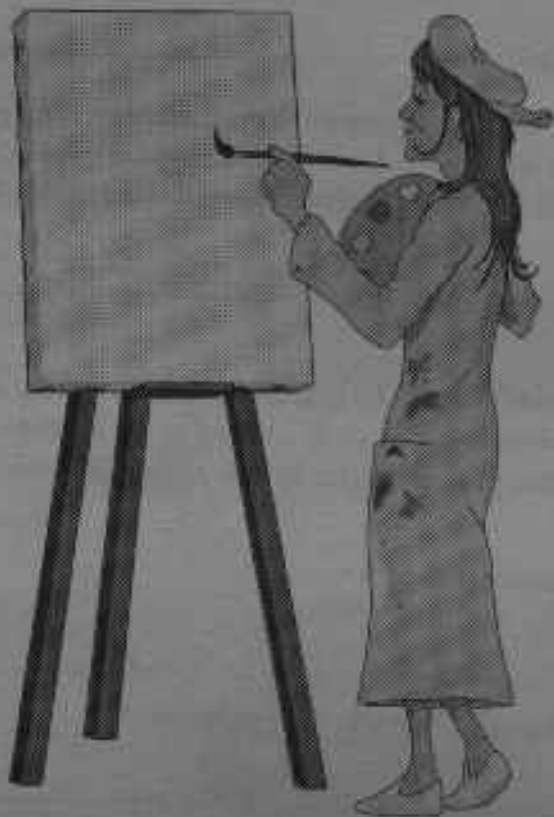
8. Książki Ireny Jurgielewiczowej doczekały się licznych adaptacji radiowych, filmowych i teatralnych. Wymień po dwa tytuły książek, które prezentowane były w radiu, telewizji i teatrze.

a. adaptacja radiowa

b. adaptacja telewizyjna i filmowa

c. adaptacja teatralna

9. W 1977 r. Opolski Teatr Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki wystawił sztukę opartą na bajce Ireny Jurgielewiczowej. Jaki tytuł nosi ta bajka. Pomocą może być rysunek.

10. Książki Ireny Jurgielewiczowej tłumaczone były m.in. na język czeski, bułgarski, japoński, niemiecki, rosyjski, ukraiński, włoski. Połącz właściwe tytuły książek z ich tłumaczeniami.

Wie ein Maler einen glucklichen Schmetterling malen wollte (niem.)

Ten neznany (słowac.)

Nemirni casovi (serb.-chorw.)

Vse ne tak (ukr.)

Erlainen Tyttö (fin.)

Jak jeden malarz chciał namalować szczęśliwego motyla

Niespokojne godziny

Wszystko inaczej

Inna?

Ten obcy

11. Dopasuj imiona bohaterów i miejsca w których rozgrywa się akcja do właściwych książek:

Zenek Michał Ula Wrocław Maja Dom dziecka

Odpowiedzi:

1. a. domu, b. Pstroczkach, c. Inna, d. czekania, e. chciał, f. Obcy, g. Niespokojne, h. inaczej, i. Byłam, j. Ważne; hasło: Działoszyn;
2. a. Nike;
3. „Ten obcy” – wyróżnienie przyznawane jest przez Międzynarodowe Kuratorium Książki Dziecięcej (IBBY), działające pod patronatem UNESCO;
4. Nagroda Prezesa Rady Ministrów (1958), Literacka Nagroda m.st. Warszawy (1959), Harcerska Nagroda Literacka (1970), nominacja do nagrody NIKE (1998);
5. Order Uśmiechu, podczas uroczystości wręczenia wyróżnienia laureat musi wypić sok z cytryny i uśmiechnąć się;
6. a. osiem lalek, jeden miś, b. domu, c. szpakiem, d. tort;
7. a. Ten obcy, Wszystko inaczej, Inna.
8. a. adaptacje radiowe: O chłopcu, który szukał domu; Jak jeden malarz chciał namalować szczęśliwego motyla; Ten obcy; Rozbita szyba; Niespokojne godziny; Wszystko inaczej; Ważne i nieważne; Inna?; b. adaptacje filmowe i telewizyjne: Tort orzechowy; Inna?; c. adaptacje teatralne: Osiem lalek, jeden miś; Jak jeden malarz chciał namalować szczęśliwego motyla; Ten obcy.
9. Jak jeden malarz chciał namalować szczęśliwego motyla
10. Wie win Maler einen glücklichen Schmetterling malen wollte (niem.) - Jak jeden malarz chciał namalować szczęśliwego motyla
Ten neznany (słowac.) - Ten obcy
Nemirmi casovi (serb.-chorw.) - Niespokojne godziny
Vse ne tak (ukr.) - Wszystko inaczej
Erlainen Tyttö (fin.) - Inna?
11. Wszystko inaczej - Maja, Michał; Ten Obcy - Zenek, Ula, Wrocław; Inna? - Dom dziecka

